

Anglo-Amerikan Uyumunun Gölgesinde: Birleşik Krallık Dış Politikasında ABD İzleri¹

Uğur ARSLAN²

Anglo-Amerikan Uyumunun Gölgesinde: Birleşik Krallık Dış Politikasında ABD İzleri	In the Shadow of Anglo-American Alignment: Traces of the United States in the United Kingdom's Foreign Policy
Öz <p>Bu çalışma, Birleşik Krallık dış politikasının ABD'nin stratejik yönelimleriyle ne ölçüde örtüştüğünün analizini hedeflemektedir. Araştırmanın sorusu; "Birleşik Krallık dış politikası, uluslararası düzende normatif ve kurumsal özerklik kapasitesini koruyabilmekte midir, yoksa ülke stratejik ilişkiler ağı içinde bağımlı/uyumlu bir aktör olarak mı hareket etmektedir?" şeklinde formüle edilmiştir. Seçilen strateji belgeleri; karşılaştırmalı olarak incelendiğinde Soğuk Savaş ve sonrası dönemde her iki ülkenin de benzer hedef ve tehdit seti belirlediği görülmektedir. Keza, Birleşik Krallık, post Brexit dönemde "Küresel Britanya" söylemiyle özerk bir küresel aktör imajı sunma iddiasını ortaya koysa da ülkenin büyük ölçüde ABD'nin dış politik yönelimleriyle uyum içinde hareket etmeye devam ettiği anlaşılmaktadır.</p>	Abstract <p>This study examines the extent to which United Kingdom foreign policy aligns with the strategic orientations of the United States. The central research question asks whether UK foreign policy preserves normative and institutional autonomy within the international order, or whether it functions as a dependent and aligned actor within a broader network of strategic relationships. A comparative analysis of selected strategy documents shows that during and after the Cold War both states articulated similar objectives and threat perceptions. Moreover, despite post-Brexit claims of an autonomous "Global Britain," the UK largely continues to operate in conformity with US foreign policy priorities.</p>
Anahtar Kelimeler: ABD Dış Politikası, Birleşik Krallık Dış Politikası, Küresel Britanya, Özel İlişki, Strateji Belgeleri	Keywords: US Foreign Policy, UK Foreign Policy Global Britain, Special Relationship, Strategy Documents
JEL Kodları: F53, H56, O38	JEL Codes: F53, H56, O38

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı	Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.
Yazarların Makaleye Olan Katkıları	Çalışmanın tamamı tek yazar tarafından oluşturulmuştur.
Çıkar Beyanı	Yazarlar açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

¹ Bu makale, yazarın Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'nda 2025 yılında tamamlanan "Stratejik Savunma ve Güvenlik Belgeleri Ekseninde Birleşik Krallık Dış Politikası" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

² Av. (Ankara Barosu), Dr (kamu hukuku ve uluslararası ilişkiler), e- posta: avarslanugur@gmail.com
e-ISSN: 1306-6293/© 2026 The Author(s). Published by Eskişehir Osmangazi University Journal of Economics and Administrative Sciences. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

1. Giriş

II. Dünya Savaşı, Birleşik Krallık için askerî bakımdan olduğu kadar ekonomik ve politik açılardan da sarsıcı bir dönüm noktası olmuştur. Savaşın galiplerinden biri olmasına rağmen, Birleşik Krallık savaş sonrası dönemde ciddi bir ekonomik çöküşle karşı karşıya kalmış; borçlanma, sanayi üretimindeki düşüş ve sömürgelerin hızla elden çıkmasıyla birlikte uluslararası sistemdeki ağırlığını kaybetmiştir (Weiler, 1987). Bu zayıflama, Londra'nın dış politikada daha güçlü bir aktör olan Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD) yönelmesini zorunlu kılmıştır. Bu dönemde oluşan yakın ittifak ilişkisi, ilk kez Winston Churchill tarafından "özel ilişki" (special relationship) kavramı ile tanımlanmış ve bu ilişki sonraki on yıllarda Birleşik Krallık dış politikasının belirleyici bir paradigması hâline gelmiştir (Reynolds, 1985).

Soğuk Savaş boyunca Britanya, konvansiyonel askerî gücünü sistemli olarak küçültmüş; güvenliğini ve küresel caydırıcılığını ise büyük ölçüde nükleer kapasitesine dayandırmıştır (Torun & Çöpoğlu, 2021). Ancak bu stratejik dönüşüm, teknolojik ve ekonomik nedenlerle tek başına mümkün olmamış; ülke, nükleer silah kapasitesini geliştirme ve sürdürme konusunda ABD'ye bağımlı kalmıştır (Navias, 1989; Mills, 2024). 1956'daki Süveyş Krizi sırasında ABD'nin İngiltere'ye yönelik ekonomik baskısı ve diplomatik yalnızlaştırma politikası, Londra'nın ulusal çıkarlar söz konusu olduğunda dahi Washington'un çizdiği sınırların dışına çıkamayacağını ortaya koymuştur (Dockrill, 2002). Kriz, İngiliz dış politikasında kısa süreli bir özerklik arayışına yol açmışsa da uzun vadede "özel ilişki"nin asimetrik yapısını daha görünür kılmıştır (Foerster & Raymond, 2017). Bu çizgi, Margaret Thatcher gibi "Demir Lady" unvanıyla tanınan karizmatik liderler döneminde dahi büyük ölçüde değişmemiştir (Young, 2005).

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte, ABD'nin uluslararası müdahaleci rolü artarken, Birleşik Krallık da bu askeri angajmanların sadık bir ortağı olmayı sürdürmüştür. Nitekim, eski Yugoslavya'nın parçalanma süreci, 1991 Körfez Savaşı ve 2001 sonrası Afganistan operasyonlarındaki İngiliz tutumu, Londra'nın küresel krizlerde Washington çizgisine büyük ölçüde uyum sağladığını göstermektedir (Consterdine, 2016; Sokullu, 2017). Bu durum, İngiliz dış politikasının stratejik anlamda ABD tarafından yönlendirildiği yorumlarını güçlendirmiştir. Tony Blair'in başbakanlığı döneminde de ülkenin dış politika reflekslerinde ABD'ye yakınlığı dikkat çekmiştir.³ Ayrıca, 2000'li yıllarda "renkli devrimler" olarak adlandırılan ve ABD destekli demokratikleşme dalgaları şeklinde yorumlanan Gürcistan (2003), Ukrayna (2004, 2014) ve Kırgızistan'daki (2005) halk hareketlerine karşı da Birleşik Krallık, Batı'nın kolektif söylemiyle uyumlu bir tutum sergilemiştir. Bu bağlamda İngiliz dış politikası, liberal demokratik değerlerin yaygınlaştırılması adına "normatif güç" iddiasını öne çıkarsa da bu süreçler genellikle ABD'nin jeopolitik çıkarlarıyla paralellik göstermiştir (Ambrosio, 2010).

"Arap Baharı" sürecinde (2011) Libya'ya yönelik NATO müdahalesinde Birleşik Krallık, Fransa ile birlikte öncü rol üstlenmiş, bu müdahale Obama yönetiminin desteklediği çok taraflı askeri operasyon modeliyle uyumlu şekilde yürütülmüştür (Kuperman, 2013). Aynı şekilde, Suriye İç Savaşı'na ilişkin olarak da Birleşik Krallık, Esad rejimine karşı pozisyon almış, rejimin muhaliflere yönelik olarak kimyasal silah kullandığı şeklindeki iddialar sonrasında ABD ile ortak hava saldırılarına katılmıştır (House of Commons, 2018). Ancak 2013 yılında parlamentonun

³ Blair'in ABD ile "omuz omuz" yürüttüğü bu dış politika çizgisi, onun liderliğinin en çok eleştirilen yönlerinden biri olarak hafızalara kazınmıştır. Blair, özellikle 2003 Irak Savaşı'na verdiği destek kamuoyunda büyük tepki toplamıştır. Nitekim Londra sokaklarındaki savaş karşıtı protestolara binlerce kişi katılmıştır (Strong, 2015).

hükümetin Suriye'ye müdahale önerisini reddetmesi, İngiliz dış politikasında nadir görülen bir fren mekanizmasına işaret etmiştir (Watt & Hopkins, 2013).

2016 yılında gerçekleştirilen referandum sonucunda Avrupa Birliği (AB)'nden ayrılma (Brexit) kararı, Birleşik Krallık açısından tarihsel önemde yeni bir dönemin başlangıcını oluşturmuştur. Londra yönetimi, Brexit sonrası dönemde kendisini "bağımsız ve küresel bir aktör" olarak konumlandırmaya çalışsa da dış politikadaki yönelim ve ittifak yapıları dikkate alındığında bu iddianın pratikte sınırlı kaldığı görülmektedir (Black ve diğerleri, 2017). Özellikle, 2021 ve 2023 tarihli strateji belgelerinde ifade edilen dış politika ve güvenlik hedeflerinin, büyük ölçüde ABD'nin 2017 ve 2022 ulusal güvenlik strateji belgelerinde ortaya konan önceliklerin bir uzantısı niteliğinde olduğu dikkat çekmektedir. Her ne kadar Trump'ın ikinci başkanlık döneminde bu uyum kısmen zayıflasa da Ukrayna krizi Birleşik Krallık- ABD dış politika uyumunun en açık örneklerinden biridir. 2014'te Kırım'ın ilhaki ve ardından başlayan Donbas çatışmaları, Birleşik Krallık tarafından "uluslararası hukuk ihlali" olarak tanımlanmış; Rusya'ya yönelik yaptırımlar konusunda Washington'la tamamen eşgüdümlü hareket edilmiştir. 2022'de başlayan geniş çaplı işgal sürecinde ise ülke, Ukrayna'ya askerî ve istihbarî destek konusunda en agresif Batılı aktörlerden biri olmuş, bu yaklaşım ABD'nin "Avrupa'da Rusya'yı dizginleme" stratejisiyle tamamen örtüşmüştür (Chalmers, 2022; Günar, 2021).

Bu çalışma, Birleşik Krallık dış politikasındaki özerklik arayışı ile Anglo-Amerikan stratejik uyumunun sürekliliği arasındaki paradoksu inceler ve argüman olarak; Birleşik Krallık dış politika yönelimlerinin, bağımsız stratejik özerklik iddialarına rağmen büyük ölçüde ABD'nin küresel stratejik hedefleriyle şekillendiği iddiasını öne sürer. Bu kapsamda araştırmanın soruları; (görünürde artan bağımsızlık söylemine rağmen) "Birleşik Krallık stratejik yönelimleri ABD'nin küresel hedefleriyle ne ölçüde iç içe geçmiştir? Birleşik Krallık dış politikası, uluslararası düzende normatif ve kurumsal özerklik kapasitesini koruyabilmekte midir? Ülke, stratejik ilişkiler ağı içinde bağımlı/uyumlu bir aktör olarak mı hareket etmektedir?" şeklinde formüle edilmiştir. Araştırmanın amacı, Anglo-Amerikan ilişkilerinin örneklem olarak seçilen stratejik belgeler üzerinden içerik düzeyinde karşılaştırmalı analizini yaparak, Birleşik Krallık'ın dış politikadaki eşgüdüm ve yönelim dinamiklerini açığa çıkarmaktır.

Gerçekten de ulusal strateji belgeleri, devletlerin uluslararası sistemin baskılarına verdikleri tepkileri şekillendiren bağımlı değişkenler olarak kritik bir işlev görmektedir. Zira bu belgeler, karar alıcıların tehdit algılarını, ulusal çıkar tanımlarını ve stratejik önceliklerini nasıl formüle ettiklerini; söz konusu formülasyonun iç politika dinamikleri, kurumsal yapılar ve tarihsel deneyimlerle nasıl iç içe geçtiğini somut biçimde ortaya koyarlar (Arslan, 2025). Dolayısıyla, Soğuk Savaş'tan günümüze kadar Birleşik Krallık ve ABD tarafından yayımlanan ulusal güvenlik ve savunma stratejisi belgelerinin, iki ülkenin dış politika yönelimlerindeki sürekliliği izlemeye olanak tanıdığı söylenebilir. Birleşik Krallık açısından bu gelenek, 1957 tarihli *Defence White Paper* ile kurumsallaşmış, 1966, 1975, 1981 ve 1990 belgeleriyle Soğuk Savaş koşullarına uyarlanmıştır. 1998 tarihli *Strategic Defence Review* ise Soğuk Savaş sonrası dönemin ilk kapsamlı güvenlik dokümanı olarak nitelendirilmektedir. Bu belge ve bunu izleyen, 2010, 2015, 2021 ve 2023 tarihli strateji belgeleri ise çalışmada analize dahil edilen temel dokümanları oluşturmaktadır. Zira, söz konusu belgeler; nükleer caydırıcılık, kitle imha silahları, haydut devletler, uluslararası terörizm, "Küresel Britanya" vizyonu, hibrit ve siber tehditler, salgın hastalıklar, Çin ve Rusya'ya ilişkin tehdit tanımlamaları ve NATO ittifakı vurgusu vb. dış politika başlıkları bakımından karşılaştırmalı incelemeye olanak sunmaktadır. Keza; ABD de Soğuk Savaş sonrası dönemde ondan fazla ulusal güvenlik strateji belgesi (National Security Strategy- NSS)

belgesi yayımlamıştır. 1990'lardan itibaren düzenli biçimde yayımlanan NSS belgeleri ülkenin dış politika vizyonundaki dönüşümü izlemek açısından temel kaynak niteliği taşımaktadır. Ancak bu çalışmada kapsamın sınırlılığı ve karşılaştırmalı analiz tutarlılığı açısından yalnızca 1997, 2010, 2015, 2017 ve 2022 tarihli ABD belgeleri değerlendirmeye alınmıştır. Bu çerçevede seçilen dönem (1997–2023), her iki ülke açısından da Soğuk Savaş sonrası uluslararası düzenin yeniden tanımlandığı, revizyonist güçlerin yükselişi ve liberal düzenin korunması söylemlerinin belirginleştiği bir zaman dilimine denk gelmektedir. Böylelikle strateji belgelerinin yalnızca kronolojik değil, aynı zamanda tematik süreklilik ve uyum bakımından da bütüncül biçimde değerlendirmesi amaçlanmıştır.⁴

Çalışma, yöntemsel olarak; karşılaştırmalı belge analizi, bağlamsal ve yorumlayıcı yaklaşım yöntemlerini bir arada kullanmaktadır. Karşılaştırmalı analiz; farklı coğrafyalarda-tarihsel ve siyasi bağlamlarda yayımlanan strateji belgelerinin ortak temalar, söylemler ve öncelikler açısından eşleştirilmesini sağlamaktadır. Bu yöntemde, her bir belge, kendi döneminin stratejik bağlamı içerisinde değerlendirilmektedir; ancak belgeler arası benzerlikler ve farklılıklar yapılandırılmış karşılaştırmalı mantıkla (structured comparison) ortaya konmaktadır.

Kuramsal olarak bu çalışma, stratejik ilişkiler ve güvenlik işbirlikleri kavramları etrafında ve "eklemlenme" (band-wagoning), "bağımlılık", "stratejik eşgüdüm" (concerted partnership) ve "stratejik özerklik" tartışmaları çerçevesinde konumlanmaktadır. Neorealist geleneğe *eklemlenme*, daha güçlü bir aktörün güvenlik şemsiyesi altında dış politika yöneliminin güçlü aktör çizgisine uyarlanmasını ifade eder. Bu tür yönelimler genellikle kırılganlık ve zorunluluk koşullarında, kısa- orta vadeli güvenlik kaygıları temelinde ortaya çıkar ve normatif uyumdan yoksun tepkisel tercihlerdir (Walt, 1987). Bu kavram, devletlerin zayıf konumlarını güçlendirmek veya tehditlerden korunmak amacıyla, baskın veya güçlü bir aktöre (genellikle hegemonik bir güce) gönüllü olarak katılmasını veya onun yanında yer tutmasını tanımlar. *Band-wagoning*, realizmin temel varsayımlarından biri olan güç dengesi (balance of power) dinamiklerinin bir parçasıdır, ancak geleneksel "dengeleme" (balancing) stratejisinin tam tersi bir yaklaşımdır. Buna karşılık *stratejik eşgüdüm*, çıkarların, değerlerin ve kurumsal yapıların daha simetrik biçimde örtüştüğü durumlarda ortaya çıkan, bilinçli ve proaktif bir iş birliği biçimini temsil eder (Avşar, 2025). Literatürde, bu tür eşgüdümlü ortaklıkların özellikle yakın çıkar uyumu ve normatif benzerlik koşullarında tercih edildiği öne sürülmektedir (Keohane, 1984). *Stratejik bağımlılık* (strategic dependence) ise, bir aktörün güvenlik, savunma, enerji veya ekonomik kaynaklar açısından başka bir hegemonik güce aşırı derecede muhtaç kalmasını ifade eden analitik bir kavramdır. Bu bağımlılık, aktörün özerk karar alma ve eylem kapasitesini sınırlayan yapısal bir kırılganlık olarak kavramsallaştırılır. Zira bu durum, dış politika manevra alanını daraltır ve jeopolitik riskleri artırır. Özellikle realizm paradigmasında, stratejik bağımlılık, anarşik uluslararası sistemde güç dengesizliklerinin bir sonucu olarak görülür ve aktörlerin hayatta kalma stratejilerini şekillendirir. Bu çerçeveye ek olarak, *stratejik özerklik* kavramı ise devletlerin büyük güç rekabetinde kendi hareket alanlarını koruma ve dış politika yönelimlerinde bağımsız inisiyatif geliştirme kapasitesine işaret eder (Howorth, 2019).

⁴ Çalışmada seçilen ABD strateji belgeleri, aynı dönemlerde yayımlanan Birleşik Krallık savunma ve güvenlik dokümanlarıyla kronolojik ve tematik olarak doğrudan karşılaştırma olanağı sunduğu için analize dahil edilmiştir. Diğer yandan, 1996–2000 ila 2002–2004 tarihlerinde yayımlanan ABD ve Birleşik Krallık stratejileri ya eşleşme sağlamadıkları ya da 11 Eylül sonrası dönemde Batılı ülkelerin savunma ve güvenlik stratejilerinde gözlenen belirgin paralellik nedeniyle örnekleme dahil edilmemiştir. Bu seçim, analizdeki karşılaştırmalı yaklaşımın geçerliliğini ve bulguların açıklayıcılığını güçlendirmektedir.

Bu makalede söz konusu kavramlar, “başlatıcı irade” ve “çıkar simetrisi” ölçütleri açısından birbirinden ayrılmaktadır. *Başlatıcı irade*, iş birliği yöneliminin hangi aktör tarafından ve ne ölçüde başlatıldığını; yani dış politika kararının bağımsız stratejik hesaplara mı, yoksa daha güçlü bir aktörün yönlendirici etkisine mi dayandığını belirler. *Çıkar simetrisi* ise tarafların iş birliğinden sağladıkları faydanın karşılıklı denge düzeyini ifade eder (Snidal, 1985; Lake, 2009; Ikenberry, 2001). Bu açıdan, yüksek çıkar simetrisi eşgüdümçü ortaklıkları teşvik ederken, düşük simetri ve tek taraflı başlatıcı irade durumlarında eklemleme eğilimi güçlenir. Dolayısıyla çalışma, devletlerin dış politika davranışlarını güç asimetrileriyle ve mezkûr iki eksenin etkileşimi üzerinden çözümlenmeyi amaçlamaktadır. Hill’in *eylem kapasitesi* yaklaşımıyla (1993) birlikte değerlendirildiğinde bu iki ölçüt, Birleşik Krallık gibi orta ölçekli bir gücün büyük güçlerle ilişkilerinde ne ölçüde özerk davranabildiğini ve dış politika yöneliminin hangi koşullarda stratejik bağımlılıktan stratejik eşgüdüme evrilebildiğini analitik olarak tartışmaya imkân tanımaktadır.

Tablo 1: Dış Politika Kavramları Tipolojisi

Kavram	Koşullar	Süreklilik	İlişki Türü	Örnekler
Eklemleme	Zorunluluk/kırılganlık	Kısa/orta vadeli	Bütünleşik	ABD-Japonya güvenlik ittifakı
Stratejik Bağımlılık	Tek yönlü çıkar aktarımı	Orta/uzun vadeli	Hiyerarşik	Güney Kore-ABD
Stratejik Eşgüdüm	Ortak çıkar ve normatif yakınlık	Uzun vadeli	Yatay	ABD-Birleşik Krallık ve AB ile AB üyesi devletler arasındaki ilişki

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

Bu çalışmada bağlamsal ve yorumlayıcı yaklaşım ve yapılandırılmış karşılaştırma yöntemi bir arada kullanılmış olmakla birlikte, belge temelli analizlerin bazı yöntemsel sınırlılıkları olduğu da kabul edilmektedir. Her şeyden önce ulusal güvenlik strateji belgeleri, karar alıcı elitlerin ürettiği metinler olup uygulamadan ziyade söylemsel hedefleri yansıtır. Bu nedenle tespit edilen uyum, her zaman pratik politikaya birebir yansımayaabilir. Bu sınırlılıkları aşmak amacıyla, belgeler yalnızca kendi bağlamlarında değil, yayınlandıkları dönemlerin jeopolitik koşulları ve uygulamalar da dikkate alınarak analiz edilmiş, bu sayede karşılaştırmalı değerlendirme güvenilirliği artırılmıştır.

Tablo 2: ABD ve Birleşik Krallık Ulusal Güvenlik Strateji Belgeleri

Dönem	Ülke	Belge Adı	Sayfa Sayısı	Temel odak
1997	ABD	<i>A National Security Strategy for a New Century</i>	34	Soğuk Savaş sonrası liberal düzenin kurumsallaşması
1998	Birleşik Krallık	<i>Strategic Defence Review</i>	59	Soğuk Savaş sonrası güvenlik ortamına uyum
2010	ABD	<i>National Security Strategy</i>	60	Liderlik, güvenlik ve küresel istikrar.
2010	BK	<i>Securing Britain in an Age of Uncertainty: The Strategic Defence and Security Review</i>	75	Karmaşık tehditlerin üstesinden gelmek ve savunma bütçesi
2015	ABD	<i>National Security Strategy</i>	29	Sürdürülebilir liderlik, iklim güvenliği ve küresel yönetim
2015	Birleşik Krallık	<i>National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review</i>	96	Hibrit tehditler, siber güvenlik ve NATO önceliği
2017	ABD	<i>National Security Strategy of the United States</i>	55	“America First” ve ekonomik milliyetçilik teması
2021	Birleşik Krallık	<i>Global Britain in a Competitive Age: The Integrated Review</i>	114	Küresel Britanya”, Hint-Pasifik açılımı, teknoloji rekabeti
2022	ABD	<i>National Security Strategy</i>	48	Büyük güç rekabeti (Çin-Rusya) ve demokratik değerler
2023	Birleşik Krallık	<i>Integrated Review Refresh</i>	63	Çin’in “sistemik rakip” olarak tanımı, Rusya tehdidi ve AUKUS vurgusu

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

Makale, Birleşik Krallık’ın dış politikasında ABD ile sergilediği paralelliğin, salt bir stratejik bağımlılık ilişkisi olarak mı yoksa ortak çıkarlar ve değerler temelinde şekillenen stratejik bir eşgüdüm çerçevesinde mi değerlendirilmesi gerektiği sorusuna açıklık getirmeyi amaçladığından öncelikle ilgili dönemlerde yayımlanmış ABD ulusal güvenlik strateji belgelerine yer verilmiş, ardından aynı ya da yakın dönemdeki Birleşik Krallık strateji belgeleri ele alınmış, böylece her iki ülkenin hedef ve tehdit algılarının karşılaştırmalı biçimde analiz edilmesi mümkün hale gelmiştir. Bu karşılaştırmanın daha açık ve sistematik biçimde sunulabilmesi amacıyla, söz konusu strateji belgelerindeki hedefler ve tehdit algıları, tematik tablolar aracılığıyla değerlendirilerek benzerlikler ile farklılıklar daha görünür hale getirilmiştir.

Çalışma, Anglo-Amerikan ilişkileri literatüründe sıklıkla vurgulanan ABD–Birleşik Krallık uyumu ve eşzamanlılığı tartışmasını bütünüyle yeni bir olgu olarak ele almaktan ziyade, söz konusu uyumun hangi kurumsal, söylemsel ve stratejik çerçeveler içerisinde yeniden üretildiğini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Mevcut literatürde iki ülke arasındaki “özel ilişki”, çoğunlukla liderler arası etkileşimler, kriz anları veya ittifak teorileri üzerinden değerlendirilmiş; stratejik uyumun sürekliliği genellikle tarihsel ve normatif bağlamlar çerçevesinde açıklanmıştır. Bu çalışma ise, söz konusu yaklaşımlarla örtüşmekle birlikte, ayrıştığı noktada, ulusal güvenlik ve savunma strateji belgelerini birincil kaynak olarak ele alarak, Anglo-Amerikan stratejik uyumunun zamansal sürekliliğini ve tematik derinliğini karşılaştırmalı biçimde ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu çerçevede çalışmanın literatüre katkısı, yeni bir kuramsal iddia geliştirmekten ziyade, “stratejik özerklik”, “stratejik eşgüdüm” ve “bağımlılık/eklemlenme” gibi kavramların belge temelli analizler üzerinden sistematik biçimde işletilmesinde yatmaktadır. Böylelikle, literatürde dağınık biçimde ele alınan ABD–Birleşik Krallık uyumu tartışması,

karşılaştırmalı ve bütüncül bir analitik çerçeve içerisinde yeniden değerlendirilmekte; özellikle (Türkçe literatürde sınırlı biçimde kullanılan) strateji belgeleri aracılığıyla bu ilişkinin yapısal boyutları daha görünür hâle getirilmektedir.

2. Erken Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Yayımlanan Strateji Belgeleri

2.1. ABD Ulusal Strateji Belgesi (1997 NSS)

"*A National Security Strategy for a New Century*" başlıklı strateji belgesi, Bill Clinton'ın ABD başkanlığı döneminde 1 Mayıs 1997 tarihinde yayımlanmıştır. Bu belge, 1986 tarihli *Goldwater Nichols Savunma Yapılandırma Yasası* kapsamında strateji belgelerinin Kongreye sunulması zorunluluğu çerçevesinde hazırlanmıştır (Dilmaç, 2024).

Bill Clinton yönetimi, Soğuk Savaş sonrası dönemde Amerikan dış politikasına yön veren başlıca aktörlerden biri olarak, başkanlık görevine başladığı 1993 yılından itibaren genel hatlarıyla liberal ve idealist temellere dayanan bir dış politika çizgisi benimsemiştir. Ancak bu çizgi, tamamen normatif bir idealizmden ibaret olmamış, gerektiğinde realist unsurları da içeren pragmatik bir yapı sergilemiştir. Clinton'ın dış politika anlayışı, özellikle ulusal güvenlik belgelerinde somut olarak izlenebilecek şekilde, hem Amerikan değerlerini yaymayı hedefleyen normatif yönelimi hem de ulusal çıkarları önceleyen stratejik hesapları bir araya getiren hibrit bir yapıya sahiptir. Üçü başkanlığın birinci döneminde (1993–1997), dördü ise ikinci döneminde (1997–2001) yayımlanan bu belgeler, Soğuk Savaş sonrası küresel sistemin belirsizlikleri içinde ABD'nin rolünü yeniden tanımlama çabası olarak değerlendirilebilir. Clinton yönetimi, bu belgelerde ABD'nin küresel liderliğini sürdürmesi gerektiğini savunurken, bu liderliği sadece askerî üstünlüğe değil, aynı zamanda demokrasi, insan hakları, serbest piyasa ekonomisi ve uluslararası iş birliği gibi değerler temelinde şekillendirmeye çalışmıştır.

Clinton'ın dış politika çizgisi, kendisinden önceki başkanlarla karşılaştırıldığında dikkat çekici bir farklılık göstermektedir. Ronald Reagan döneminin realist ve güç odaklı dış politika yaklaşımı, ideolojik sertlikle birleşmiş ve Sovyet tehdidine karşı kuvvet projeksiyonu öncelenmiştir (Best ve diğerleri, 2020; McCrisken, 2003; Armaoğlu, 2022; Sander, 2023). George H. W. Bush'un "Yeni Dünya Düzeni" vizyonu ise daha çok taraflılık ve liberal uluslararası iş birliği arayışına yönelmiş, ancak Soğuk Savaş'ın mirasını büyük ölçüde realist çerçevede sürdürmüştür (Ataman & Gökcan, 2012). Clinton yönetimi ise bu iki yaklaşımdan farklı olarak, liberal normları merkeze alırken zaman zaman müdahaleci bir dış politika izleyerek insani müdahaleleri meşrulaştıran bir söylem inşa etmiş, fakat aynı zamanda ABD'nin ekonomik ve stratejik çıkarlarını da öncelemiştir. NSS belgelerinde yer alan bu stratejik çerçeve, Clinton'ın dış politikasında iç içe geçmiş iki eğilimi yansıtmaktadır. Bunlardan ilki, liberal uluslararasılığın yayılmasını savunan normatif bir yönelim; ikincisi ise müdahaleci pragmatizmi içeren ve çıkar-temelli hesaplara dayanan stratejik bir eğilimdir. Bu bağlamda Clinton yönetimi, küresel düzeyde hem normatif bir liderlik iddiası ortaya koymuş hem de Amerika'nın hegemonik konumunu pekiştirecek adımlar atmıştır (Dilmaç, 2024).

34 sayfadan oluşan strateji belgesinde, Amerikan dış ve güvenlik politikasının üç temel amacı açık bir şekilde ortaya konmuştur. İlk olarak, ABD'nin güvenliğinin etkin diplomasi ve gerektiğinde kazanacak şekilde hazırlanmış askerî güç yoluyla sağlanması hedeflenmiştir. Bu çerçevede, Amerikan çıkarlarını doğrudan tehdit eden gelişmelere karşı sadece savunmacı değil, gerektiğinde proaktif bir müdahale yaklaşımına dayalı caydırıcı bir strateji benimsenmiştir. İkinci olarak, ABD'nin ekonomik refahının güçlendirilmesi, ulusal güvenliğin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, serbest ticaretin teşviki, stratejik

sektörlerde küresel rekabet gücünün artırılması ve finansal istikrarın korunması temel öncelikler arasında yer almıştır. Üçüncü hedef olarak ise, demokrasinin küresel düzeyde teşvik edilmesi benimsenmiştir. Başkan Clinton, demokratik sistemlerin yayılmasının etik bir sorumluluk olduğu kadar daha barışçıl ve istikrarlı bir uluslararası düzenin inşası açısından stratejik bir gereklilik olduğunu savunmuştur. Bu kapsamda, demokratik kurumların güçlendirilmesi, insan haklarının korunması ve hukukun üstünlüğünün tesisi için çok taraflı ve bölgesel girişimlerin desteklenmesi öngörülmüştür. Bu üç sütun, Clinton yönetiminin “uluslararası düzenin şekillendirilmesi” ve “müdahil olma” stratejisinin temel dayanaklarını oluşturmaktadır (The White House, 1997, s. 3; Dilmaç, 2024).

Belgeye göre mevcut güvenlik ortamı dinamik, belirsizliklerle dolu ve çok boyutlu tehditlerle şekillenmektedir. Etnik çatışmalar ve yasa dışı faaliyetlerde bulunan devletler, birçok bölgenin istikrarını tehdit ederken; kitle imha silahlarının yayılması, terörizm, organize suçlar ve çevresel tahribat gibi sınır aşan sorunlar, küresel güvenlik için ortak tehdit alanları olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, bu dönemin sadece tehditlerle değil, aynı zamanda önemli fırsatlarla da karakterize olduğu vurgulanmaktadır. Amerikan değerleri olarak tanımlanan temsili yönetim, serbest piyasa ekonomisi ve temel insan haklarına saygı gibi ilkeler, dünya genelinde çok sayıda ülke tarafından benimsenmiş ve uluslararası iş birliği için yeni alanlar doğmuştur (The White House, 1997, s. 5).

Tablo 3: 1997 ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi’nde hedefler ve tehditler

Hedefler	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - ABD’nin güvenliğinin etkin diplomasi ve gerektiğinde kazanacak şekilde hazırlanmış askerî güç yoluyla sağlanması, - Amerika’nın ekonomik refahının güçlendirilmesi, - Demokrasinin küresel düzeyde teşvik edilmesi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bölgesel kaynaklı veya devlet destekli tehditler (nükleer kapasite arayışı, etnik ve iç çatışmalar ve yasa dışı faaliyetlerde bulunan devletler), - Ulusötesi tehditler (terörizm, organize suçlar, yasadışı göç ve çevresel tahribat gibi sınır aşan sorunlar, nüfus artışı), - Kitle imha silahlarından kaynaklanan tehditler.

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

2.2. Birleşik Krallık Strateji Belgesi (1998 SDR)

1998 strateji belgesinin “Güvenlik Bağlamı” başlığı taşıyan giriş kısmında belgenin güncellenmesine duyulan ihtiyaçlar hakkında çeşitli tespitler yapılmıştır. Buna göre, İşçi Partisi Hükümeti, Varşova Paktı’nın çöküşünün ve Doğu Avrupa’nın çoğunda ve Rusya’da demokrasinin ortaya çıkmasının, artık Birleşik Krallık’a (Kuzey İrlanda’daki terörizm eylemleri dışında), bağımlı bölgelerine veya Batı Avrupa müttefiklerine yönelik doğrudan bir askerî tehdit olmadığı anlamına geldiğini kabul eder. Ancak bu durum, Avrupa güvenliğinin genel durumunun hafife alınması gerektiği anlamına gelmez. Daha geniş dünya daha az tehlikeli değildir. Soğuk Savaş sırasında, Doğu/Batı Çatışması, dünyanın büyük bir bölümünde yanıltıcı bir istikrar izlenimi yaratan bir şekilde stratejik düşünceye hâkim olmuş, bunun bir kısmı, bu çatışmanın altta yatan gerginlikleri ve sorunları geçici olarak bastırılması şeklinde olmuştur. Bir kısmı da Soğuk Savaş’ta yer alan risklerin ölçeğinin, ortaya çıkan daha yeni tarz güvenlik risklerinin potansiyel önemini gizlemesi biçiminde belirlemiştir. Soğuk Savaş dönemine özgü geleneksel askerî tehditlerin yerini, bölgesel istikrarsızlıklar, etnik çatışmalar, kıt kaynaklar üzerindeki rekabet, uyuşturucu kaçakçılığı, terörizm ve göçün bir güvenlik aracı olarak kullanılması gibi karmaşık ve ulusötesi riskler almıştır. Karşılıklı bağımlılığın ve küreselleşmenin derinleşmesi, uluslararası istikrarın korunmasının önemini daha da artırmış; bu çerçevede ortaya çıkan yeni

tehdit ve riskler, Birleşik Krallık'ın kayıtsız kalamayacağı ve doğrudan ulusal güvenliğini etkileyebilecek nitelikte sorunlar haline gelmiştir. (HM Government, 1998, s. 9; Rogers, 1997).

Yukarıda belirtildiği gibi belge; Soğuk Savaş sonrasında şekillenen yeni stratejik gerçeklikleri ve güvenlik ortamını değerlendirerek başlamakta, Varşova Pakti'nin dağılmasıyla birlikte Birleşik Krallık'a yönelik doğrudan askerî bir tehdidin artık söz konusu olmadığı kabul edilmektedir. Bununla birlikte, ülkeye yönelik dolaylı tehditlerin varlığını sürdürdüğü, bu tehditlerin çeşitli coğrafyalarda ortaya çıkabileceği ve dünyanın giderek daha istikrarsız ve öngörülemez bir yapıya büründüğü özellikle vurgulanmaktadır. Belgede, Batı Avrupa'ya ya da Birleşik Krallık'ın hava ve deniz sahasına veya denizaşırı topraklarına yönelik geleneksel, Soğuk Savaş dönemi tarzı bir konvansiyonel tehdit bulunmadığı açıkça ifade edilmektedir. Bu çerçevede, Birleşik Krallık'ın Avrupa kıtasında ya da Atlantik'te büyük ölçekli ve sürekli konuşlandırılmış askerî kuvvetler bulundurmasına artık gerek duyulmamaktadır. Bu doğrultuda, silahlı kuvvetlerin esnek, hareket kabiliyeti yüksek ve hızlı tepki verebilen bir yapıya sahip olmaları ayrıca seferi operasyonlara hazır şekilde yapılandırılmaları büyük önem taşımaktadır (HM Government, 1998, s. 10). Bu dönüşüm, İngiltere'nin NATO içinde "güvenilir ortak" rolünü pekiştirirken, aynı zamanda AB ile savunma iş birliği girişimlerini de desteklemiştir. (McInnes, 1998).

Belgede, NATO'nun Avrupa'nın ve dolayısıyla Birleşik Krallık'ın güvenliğinin temel dayanağı olmaya devam edeceği açıkça belirtilmiştir. ABD ile sürdürülen siyasi ve askerî ilişkiler ise hayati önemde görülmekte; bu bağın korunmasının ulusal güvenlik açısından merkezi bir öncelik taşıdığı ifade edilmektedir. Dolayısıyla NATO, salt askerî bir ittifak olmanın ötesinde kolektif güvenlik ve istikrarın sağlanmasında da en uygun kurumsal çerçeve olarak değerlendirilmektedir. Avrupa genel olarak daha güvenli görünse de bölgesel kırılabilirlikler sürmekte, bu durum ise NATO'ya bağlılığın önemini pekiştirmektedir. Bununla birlikte AB, Batı Avrupa Birliği (BAB) ve AGİT de Avrupa güvenliğinin desteklenmesinde tamamlayıcı bir rol oynamaktadır. İngiltere'nin NATO'daki stratejik ağırlığı, konvansiyonel ve nükleer katkılarının orantılılığına dayanmaktadır. Özellikle enerji arz güvenliği açısından Körfez bölgesinde yaşanabilecek istikrarsızlıklar, Birleşik Krallık'ın ekonomik ve stratejik çıkarlarını doğrudan tehdit edebilecek niteliktedir. Ayrıca, özellikle doğudaki eski tehdit unsurlarına karşı koyabilmek adına güçlü ve dengeli konvansiyonel kuvvetlerin varlığı ile asgari düzeyde bir nükleer caydırıcılığın sürdürülmesinin gerekliliği bir kez daha teyit edilmiştir (Campbell, 1997). Risk, tehdit ve güvenlik zorluklarının etkin şekilde yönetilmesinin en etkili yolu önleyici stratejilerin benimsenmesidir. Bu yaklaşım, Birleşik Krallık'ın çıkarlarını diplomatik, kalkınmaya yönelik ve askerî araçlar aracılığıyla bütüncül bir biçimde takip edebilmesini sağlayan entegre bir dış politika anlayışını gerekli kılmaktadır. Ancak, önleme ve caydırma stratejilerinin yetersiz kaldığı durumlarda, etkin askerî müdahalelerin gerçekleştirilmesi kaçınılmaz hale gelebilir (HM Government, 1998, s. 19).

Birleşik Krallık'ın uluslararası sistemdeki konumu hem ulusal hem de uluslararası çıkarları tarafından şekillendirilmektedir. Ulusal çıkarlar, büyük ölçüde uluslararası bir boyut taşımakta ve küresel düzeyde sorumluluklar doğurmaktadır. Birleşik Krallık, AB ve NATO gibi çok taraflı örgütlerin önde gelen üyelerinden biri olmasının yanı sıra, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin daimî üyeleri arasında yer almaktadır. Ekonomik yapısı büyük ölçüde uluslararası ticarete dayalı olup, bu yapı kapsamlı yabancı yatırımlarla desteklenmekte ve önemli ölçüde hammadde ithalatına bağımlı bir nitelik arz etmektedir. Bu denizaşırı ekonomik çıkarlar ile

tarihsel bağların bir sonucu olarak, Birleşik Krallık küresel ölçekte çeşitli sorumluluklar üstlenmektedir (McInnes, 1998; Dodd & Oakes, 1998).

Tablo 4: 1998 strateji belgesinde hedefler ve tehditler

Hedefler	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - İngiliz halkının korunması, - Birleşik Krallık'ın küresel etkisinin öne çıkarılması, - Ülke refahının artırılması. 	<ul style="list-style-type: none"> - Afrika, Balkanlar ve Orta Doğu'daki istikrarsızlıklar, - Nükleer, biyolojik ve kimyasal teknolojilerin yayılması, - Terörizm, uyuşturucu ve organize suçlar, - Kit kaynaklar üzerindeki rekabet ve ekonomik kırılganlıklar - Çevresel bozulma, etnik gerginlikler, nüfus baskıları.

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

Son tahlilde, 1997 ABD NSS ile 1998 Birleşik Krallık Stratejik Savunma İncelemesi; Soğuk Savaş sonrası dönemde büyük ölçekli devletler arası çatışmaların geri plana itildiği, buna karşılık bölgesel krizler, başarısız devletler ve insani müdahalelerin öne çıktığı bir güvenlik ortamında, NATO merkezli çok taraflılık ve esnek, seferî askerî kapasite ihtiyacı konusunda belirgin bir transatlantik örtüşmeye işaret etmektedir.

3. 2010 Yılı Strateji Belgeleri

3.1. ABD Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi (2010 NSS)

2010 NSS, 2008 küresel ekonomik krizi ve Irak-Afganistan savaşlarının yarattığı yıpranmanın ardından, ABD'nin küresel liderliğini askerî müdahalelerden ziyade diplomasi, iş birliği ve ekonomik toparlanma ekseninde yeniden tanımlamıştır. Bu anlayışı somutlaştıran strateji belgesi, ABD'nin güvenliğinin askerî güçle birlikte ekonomik dayanıklılık ve demokratik değerlerin korunmasına bağlı olduğunu vurgulamıştır. Obama yönetimi, çok taraflı kurumların güçlendirilmesi, müttefiklerle ilişkilerin yeniden dengelenmesi ve küresel sorunların ortak eylemle çözülmesi gerektiğini savunmuştur. Bu strateji, ABD'nin 21. yüzyıldaki liderliğini "örnek güç" (power of example) anlayışı üzerinden kurallara dayalı uluslararası düzeni yeniden canlandırma hedefiyle ilişkilendirmiştir (The White House, 2010, s. 36.).

2010 NSS, ABD'nin güvenlik önceliklerini çok boyutlu bir yaklaşımla tanımlamıştır. Belge, kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesi ve nükleer güvenliğin güçlendirilmesini temel ulusal çıkar olarak vurgulamış; İran ve Kuzey Kore gibi yükümlülüklerini ihlal eden devletlere karşı uluslararası hukuk çerçevesinde yaptırım ve diplomatik baskı uygulanması gerektiğini belirtmiştir. 11 Eylül sonrası dönemde terörle mücadele, özellikle Afganistan ve Pakistan hattında El Kaide'nin etkisizleştirilmesi ekseninde yeniden yapılandırılmış, askeri operasyonların yanında diplomasi, hukuk ve kalkınma araçlarının eşgüdümüne dikkat çekilmiştir (The White House, 2010, s. 17).

Belge, Irak'tan çekilme süreci, Ortadoğu barışının iki devletli çözüm temelinde sürdürülmesi ve İslam dünyasıyla karşılıklı saygıya dayalı ilişkilerin geliştirilmesi hedeflerini içermiştir. Ekonomik alanda ise, 2008 krizi sonrası küresel istikrarın yeniden tesisi, G-20'nin ana ekonomik platforma dönüştürülmesi, sürdürülebilir büyüme ve adil ticaretin sağlanması öncelik olarak belirlenmiştir. Strateji, ayrıca; insan hakları, demokrasi, hukukun üstünlüğü ve bilgiye erişim özgürlüğünü ulusal güvenliğin ayrılmaz unsurları olarak değerlendirmiştir. ABD'nin değerlerini "dayatma" yerine "örnek olma" yoluyla yayması gerektiği vurgulanmıştır. Son olarak, belge iklim değişikliği, salgın hastalıklar ve enerji güvenliği gibi yeni nesil tehditlerle mücadelede uluslararası iş birliği ve kurumsal reform çağrısında bulunmuştur (The White House, 2010, s.

35). Bu yönüyle 2010 strateji belgesi, askerî üstünlüğün ötesinde diplomasi, ekonomik dayanıklılık ve normatif liderlik ekseninde şekillenen çok taraflı bir güvenlik anlayışını temsil etmektedir.

Tablo 5: 2010 ABD strateji belgesinde hedefler ve tehditler

Hedefler	Tehditler
- Amerikan liderliğini yeniden tesis etmek,	- Nükleer silahlanma (İran, Kuzey Kore),
- Ekonomik toparlanma ve küresel istikrarı sağlamak,	- Uluslararası terörizm,
- Uluslararası düzeni şekillendirmek,	- Siber ve biyolojik tehditler,
- Küresel iş birliği ve kolektif güvenlik,	- Küresel ekonomik kırılganlık,
- Demokrasi ve insan haklarını desteklemek.	- İklim değişikliği ve salgın hastalıklar,
	- Başarısız devletler,
	- Küresel Organize Suç ve Kaçakçılık Ağları.

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

3.2. Birleşik Krallık Strateji Belgesi (2010 SDSR)

Irak ve Afganistan'daki savaşlar, İspanya ve Birleşik Krallık'ta yaşanan büyük çaplı terör saldırılarının körüklediği güvensizlik duygusuyla birleşince uluslararası ortam dramatik bir değişim süreci içerisine girmiştir. Batı'nın 11 Eylül olaylarına Afganistan ve Irak'ı işgal ederek verdiği yanıt, Soğuk Savaş ve sonrası döneme göre daha da büyük belirsizliklerle karakterize edilen uluslararası bir güvenlik ortamının oluşmasına sebep olmuş ve bunun sonucunda İngiliz silahlı kuvvetleri daha geniş bir yelpazede ve sıklıkta daha uzun süreli görevlerle karşı karşıya kalmıştır. Bu olumsuz gelişmeler savunmayı daha geniş bir güvenlik çerçevesine dahil etme zorunluluğunu gündeme getirmiştir. Birleşik Krallık, Soğuk Savaş dönemindekinden çok daha farklı bir stratejik ortamla karşı karşıyadır. Rusya ve müttefiklerinin oluşturduğu açık ve mevcut askerî tehdide karşın, güvenlik ortamı belirsizlik ve karmaşıklık ile karakterizedir. İngiliz karar alıcılar; iç çatışma, uluslararası terörizm, suç şebekeleri ve çevresel bozulmanın neden olduğu istikrarsızlık ve güvensizlik, kitle imha silahlarının yayılması, haydut devletler ve başka bir devletten gelebilecek daha konvansiyonel ve potansiyel askerî tehdit de dahil olmak üzere çeşitli zorluklarla karşı karşıyadır.

Belirsizlik Çağında Britanya'nın Güvenliği: Stratejik Savunma ve Güvenlik İncelemesi (Securing Britain in an Age of Uncertainty: The Strategic Defence and Security Review- 2010 SDSR) başlığı taşıyan yeni strateji belgesi ile; stratejik düşünme kapasitesini kurumsallaştırmak, savunma harcamalarında kesintiler yoluyla bütçe dengesizliklerini onarmak ve savaşın değişen doğasına ve Soğuk Savaş sonrası dönemin yeni tehditlerine yanıt vermek hedeflenmiş, bu yönüyle belgenin İngiliz stratejik düşüncesinde yeni bir dönemin kırılma noktası olması beklenmiştir. Başbakan David Cameron kitabın önsözü için kaleme aldığı yazıda; ulusal güvenlikle ekonomik güvenliğin birbirleriyle doğrudan ilintili olduğunu, bunun için savunma bütçesi konusunda dengeli olacaklarını bununla birlikte NATO'nun %2 hedefinin de karşılanacağını belirtmiş, Afganistan'daki misyonun devam ettirileceğini; ulusal güvenlik risklerinin kök nedenlerinin önceden tespiti, tüm çabaların bir araya icmalı ve risk ve tehditlere karşı gerekli önlemlerin alınması için Ulusal Güvenlik Konseyinin (NSC) kurulduğunu; Uluslararası Kalkınma Departmanının ise dünya çapındaki resmi kalkınma yardımlarını iki katına çıkaracağını ifade etmiştir (HM Government, 2010, ss. 3-6).

2010 SDSR'nin savunma ve silahlı kuvvetler konularının yanı sıra terörle mücadele, diplomasi, uluslararası yardım, yurt savunması, sınır güvenliği, siber güvenlik vb. konularını da ele aldığı görülmektedir. İleriye bakma, kapsamlı stratejik duruş, ulusal güvenliğe yönelik en acil

tehditleri ele almak ve ortaya çıkan tehditleri Birleşik Krallık için daha büyük tehditler haline gelmeden önce tespit etme ve bunlarla başa çıkma yeteneğini korumak gibi görevlerin (yeni kurulan) NSC tarafından yapılması kararlaştırılmıştır (HM Government, 2010, s. 9). Bu esnek, uyarlanabilir duruş sayesinde; uluslararası barışı ve güvenliği koruma, Birleşik Krallık'ı ve çıkarlarını tehdit edenleri caydırma ve kontrol altına alma ve gerektiğinde saldırganlara birden fazla cephede müdahale etme gibi yeteneklerin daha etkin kullanılacağı düşünülmüştür.

Tablo 6: 2010 Birleşik Krallık strateji belgesinde hedefler ve tehditler

Hedefler	Tehditler
- Ulusal güvenliği ekonomik güvenlikle bütünleştirmek,	- Uluslararası terörizm (El Kaide ve benzeri),
- Mali disiplini sağlayarak NATO taahhütlerini sürdürmek,	- Kitle imha silahlarının yayılması,
- Esnek ve konuşlandırılabilir silahlı kuvvetler oluşturmak,	- Siber saldırılar ve altyapı riskleri,
- Krizleri kaynağında önleme kapasitesi geliştirmek,	- Devlet dışı aktörler ve suç şebekeleri,
- Birleşik Krallık'ın küresel etkisini korumak.	- İklim ve çevresel tehditler.

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

2010 strateji belgesi, genel yönelimi itibarıyla aynı yıl yayımlanan ABD *Ulusal Güvenlik Stratejisi* ile dikkat çekici bir eşgüdüm içerisindedir. Her iki belge de 2008 küresel finans krizinin ardından ekonomik istikrarı ulusal güvenliğin ayrılmaz bir bileşeni olarak tanımlamış, mali disiplin ve savunma harcamalarının rasyonelleştirilmesini güvenliğin sürdürülebilirliğiyle ilişkilendirmiştir. Ayrıca, her iki strateji de Soğuk Savaş sonrası dönemin asimetrik tehditlerine karşı bütüncül bir güvenlik yaklaşımını benimsemiş; diplomasi, kalkınma ve savunma araçlarının entegrasyonunu temel politika ilkesi haline getirmiştir. Bu yönüyle SDSR, ABD'nin 2010 NSS'sinde görülen "smart power" ve kurumsal yeniden yapılanma vurgularını büyük ölçüde yansıtmaktadır. Ancak, Birleşik Krallık stratejisinin ABD çizgisine bütünüyle tabi olmadığı da görülmektedir. Londra yönetimi, savunma doktrininde köklü bir dönüşüme giderek askeri gücü yalnızca caydırıcılık aracı değil, barış zamanı dış politika enstrümanı olarak da konumlandırmış; bu çerçevede ileri konuşlandırma ve hibrit tehditlerle mücadele kapasitesine özel önem vermiştir. Bu yaklaşım, ABD'nin küresel liderlik söylemini desteklemekle birlikte, Birleşik Krallık'ın sınırlı kaynaklar içinde "uyarlanabilir küresel aktör" olma arayışını da yansıtır. Dolayısıyla 2010 SDSR, stratejik vizyon açısından Washington'la yüksek düzeyde uyum gösterirken, uygulama biçiminde Londra'nın kendi mali, kurumsal ve operasyonel gerçekliklerine dayalı kısmi bir özerklik sergilediği bir dönüm noktası olarak da değerlendirilebilir.

4. 2015 Yılı Strateji Belgeleri

4.1. ABD Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi

Barack Obama'nın ikinci başkanlık döneminde yayımlanan *Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi*, ABD'nin küresel rolünü yeniden tanımlamak ve "akıllı güç" ilkesi çerçevesinde şekillendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu belge, askeri kapasitenin yanı sıra ekonomik güç, teknoloji, diplomasi ve normatif değerlerin dış politika araçları olarak nasıl kullanılacağına dair kapsamlı bir vizyon sunmuştur. Belgede ABD'nin uluslararası sistemdeki liderliğine duyulan ihtiyaç sıkça vurgulanmakta; bu liderliğin sadece askerî güce değil, aynı zamanda kolektif hareket kabiliyetine, demokratik normlara ve uzun vadeli stratejik planlamaya dayandığı belirtilmektedir (Dilmaç, 2024).

Belgenin giriş bölümünde Başkan Obama, ABD'nin Irak ve Afganistan'daki askerî varlığını büyük ölçüde azalttığını, NATO ve Asya-Pasifik'teki müttefiklerle ilişkilerini yeniden güçlendirdiğini ve enerji üretimi ile ekonomik toparlanma süreçlerinde önemli ilerlemeler kaydettiğini vurgulamaktadır. Bu kazanımlar, ABD'nin küresel sistemde yeniden daha istikrarlı ve yönlendirici bir aktör olarak konumlandığını göstermektedir. Strateji belgesinde açıkça ifade edildiği üzere, Amerikan liderliğinin temel hedefi; güvenliğin korunması, refahın artırılması, değerlerin yaygınlaştırılması ve kurallara dayalı uluslararası düzenin tesis edilmesidir (The White House, 2015, ss. 1-6). Bu dört ilke, belge içindeki ana bölümlere de yön vermektedir.

2015 belgesinde tehdit tanımları çoğulcu ve çok boyutlu bir biçimde yapılmıştır. El Kaide ve IŞİD gibi şiddet ve aşırılık yanlısı örgütlerin küresel güvenliği tehdit ettiği, Rusya Federasyonu'nun saldırgan dış politikalarının uluslararası düzeni istikrarsızlaştırdığı, Çin ile ilişkilerde ise dikkatli bir denge siyasetine ihtiyaç duyulduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca siber saldırılar, iklim değişikliği, salgın hastalıklar ve nükleer silahların yayılması gibi geleneksel olmayan tehditlerin de kapsamlı biçimde ele alındığı görülmektedir (The White House, 2015, s. 7).

Strateji belgesinin öne çıkan yönlerinden biri de uluslararası iş birliğine yapılan güçlü vurgudur. Obama yönetimi, çok taraflı forumlar (örneğin G20, Doğu Asya Zirvesi), uluslararası örgütler ve bölgesel iş birlikleri aracılığıyla kolektif eylemi teşvik etmektedir. NATO ile ilişkilerin sürdürülmesi, Avrupa'daki kalıcı ittifakların desteklenmesi ve yeni ortaklıkların geliştirilmesi gibi hedefler bu bağlamda önem kazanmaktadır (The White House, 2015, s. 23).

2015 strateji belgesinde öne çıkan bir diğer unsur ise enerji güvenliğine ve ekonomik güç rekabetine yapılan göndermelerdir. ABD'nin enerji üretimindeki liderliği ve Avrupa'nın Rusya'ya olan enerji bağımlılığı gibi hususlar hem güvenlik hem de dış politika öncelikleri bakımından stratejik öneme sahiptir. Obama, bu çerçevede ABD'nin yalnızca bir savunma gücü değil, aynı zamanda ekonomik kalkınmayı yönlendiren bir küresel aktör olması gerektiğini belirtmiştir (The White House, 2015, s. 16).

Tablo 7: 2015 strateji belgesinde hedefler ve tehditler

Hedefler	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - ABD'nin küresel liderliğinde; - Güvenliğin korunması, - Refahın artırılması, - Değerlerin yaygınlaştırılması, - Kurallara dayalı uluslararası düzenin tesis edilmesi. 	<ul style="list-style-type: none"> - El Kaide ve IŞİD gibi şiddet ve aşırılık yanlısı örgütler, - Rusya Federasyonu'nun saldırgan dış politikaları, - Çin'in Hint- Pasifik bölgesindeki faaliyetleri ve sanayi ve teknoloji casusluğu eylemleri, - Siber saldırılar, - İklim değişikliği, Salgın hastalıklar, - Nükleer silahların yayılması.

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

2015 *Ulusal Güvenlik Stratejisi*, 21. yüzyılın henüz erken evrelerinde Amerikan liderliğinin sürdürülmesi ve yeniden tahkim edilmesi yönünde kapsamlı bir vizyon ortaya koymaktadır. Strateji belgesi, ABD'nin küresel rolünü askeri üstünlüğü ve bunun da ötesinde, normatif değerler, çok taraflı iş birliği ve kurumsal düzenin güçlendirilmesi gibi unsurlar üzerinden tanımlamaktadır. Amerikan gücünün amacı ve potansiyeli net biçimde ortaya konulmakta; ulusal çıkarlarla evrensel değerlere atıf yapan bütüncül bir yaklaşım benimsenmektedir. ABD, müttefiklerinin ve ortaklarının güvenliğini koruma kararlılığını vurgularken, diğer ülkelerin barışçıl yükselişini tehdit olarak değil, küresel yük paylaşımını destekleyen bir fırsat olarak görmektedir. Bu yaklaşım, rekabetin sürdüğü alanlarda dahi iş birliğine açık olma yönündeki

stratejik esnekliği ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, uluslararası düzenin kurallarını koruma ve gerektiğinde bu kuralları güncelleme taahhüdü, ABD'nin liderliğinin güç kullanımını sistemin normatif meşruiyetine de dayandırmak istediğini göstermektedir. Belgede II. Dünya Savaşı sonrası şekillenen uluslararası sistemin hâlâ geçerliliğini koruduğu vurgulanarak, bu düzenin hem ABD'ye hem de küresel topluma hizmet etmeye devam edeceği inancı ifade edilmektedir (The White House, 2015, s. 29). Sonuç olarak, söz konusu strateji, Amerikan dış politikasında geçmişteki iki kutuplu mutabakat zeminine geri dönülmesinin önemine dikkat çekerken; ABD'nin uyum sağlama ve krizlerden toparlanma kapasitesini, ulusal birliğini ve liderlik iddiasını 21. yüzyıl koşullarına göre yeniden tanımlayan bütünlüklü bir çerçeve sunmaktadır.

4.2. 2015 Birleşik Krallık Strateji Belgesi (2015 NSS- SDSR)

2015 strateji belgesi ulusal ve küresel bağlamdaki jeopolitik değişimler tarafından yönlendirilmiştir. 2010 strateji belgesinin yayımlanmasının üzerinden geçen 5 yıl içinde ortaya çıkan; ekonomik durgunluk, IŞİD gibi terörist yapılar, Suriye iç savaşı, Rusya'nın Suriye iç savaşına müdahalesi, Kırım'ı ilhaki ve Doğu Ukrayna'ya askerî müdahalesi, Rusya'nın NATO sınırlarında ve Ukrayna topraklarındaki saldırgan eylemleri nedeniyle Batılı ülkelere doğru büyüyen yeni göç dalgaları Birleşik Krallık'ın güvenlik pozisyonunda önemli değişiklikler yaratmıştır. Bu süreç içinde Birleşik Krallık'ın AB üyeliğine ilişkin şüpheler daha da artmış ve kamuoyunda bu konu daha da tartışılır bir mesele haline gelmiştir. Tüm bu gelişmeler, 2010 strateji belgesinin güncellenmesi gerektiğini ortaya koymuştur (Cornish & Dorman, 2010)

Muhafazakâr Parti Mayıs 2015'te Parlamento çoğunluğunu elde edip David Cameron yeniden Başbakan olduktan sonra (The Telegraph, 2015) Yeni savunma ve güvenlik politikası tek bir belgede birleştirilerek *Ulusal Güvenlik Stratejisi ve Stratejik Savunma ve Güvenlik İncelemesi (National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review / NSS- SDSR)* başlığı altında 23 Kasım 2015'te yayımlanmıştır (Chapman, 2016). *2015 NSS- SDSR*, hem geleneksel devlet merkezli tehditleri hem de asimetrik tehditleri (terörizm, siber saldırılar, organize suç vb.) ele alan çok boyutlu bir güvenlik yaklaşımı benimsemiştir.

2015 NSS- SDSR, "küresel erişime ve etkiye sahip, güvenli ve müreffeh bir Birleşik Krallık" vizyonunu ortaya koymuştur. Belge, Birleşik Krallık'ın devlet kaynaklı tehditlere karşı geleneksel savunma ile ulusal sınırları aşan tehditlere karşı koyma ihtiyacı arasında ayırım gözetmeyeceğini, Birleşik Krallık'ın devlet kaynaklı tehditleri caydırması, terörizmle mücadele etmesi, küresel siber güvenlik lideri olarak kalması ve ortaya çıkan krizlere hızla yanıt verebilmesi gerektiğini belirtmiştir. Küresel istikrarsızlık ve tehditlerin ilk önce yerelde önlenmesi gerektiği gerçeğinden yola çıkılarak; yolsuzlukla mücadele, iyi yönetişimi teşvik etme, güvenlik ve adaleti geliştirme ve iş ve ekonomik fırsat yaratma yoluyla çatışma ve istikrarsızlık nedenlerinin ele alınmasına yardımcı olunacağı belirtilmiştir. Zira bu hususlar daha barışçıl ve kapsayıcı, toplumları destekleyen, demokrasi ve kalkınmanın temel unsurlarıdır (HM Government, 2015, s. 9).

Belge, Birleşik Krallık'ın ulusal güvenlik stratejisini ekonomik güvenlikle ilişkilendirerek, küresel rolünü güçlendirme hedefi üzerine inşa edilen kapsamlı bir politika çerçevesi sunmaktadır. Ekonomik güvenlik ile ulusal güvenlik arasındaki yakın ilişki vurgulanmış ve Birleşik Krallık'ın güç, etki ve değerleri yansıtmaya yönelik mevcut ve planlanan yatırımlarının altı çizilmiştir. Bu bağlamda hükümet, silahlı kuvvetlerin personel hacmini korumayı, Kraliyet Donanması ve Kraliyet Hava Kuvvetlerinde artışlar yapmayı taahhüt etmiştir. Müşterek Kuvvet 2025 projesi (JF2025) kapsamında 50.000 kişilik bir sefer kuvveti planlanmış ve ekipman desteği için gelecek on yılda 178 milyar sterlin harcama taahhüdüde bulunulmuştur (Black ve diğerleri, 2017)

2015 NSS-SDSR, “Vizyonumuz, küresel erişime ve nüfuza sahip, güvenli ve müreffeh bir Birleşik Krallıktır” diyerek üç ulusal güvenlik hedefi tanımlamıştır. Bunlar; İngiliz halkının korunması, Birleşik Krallık’ın küresel etkisinin öne çıkarılması ve ülke refahının artırılmasıdır. Yine bu belgedeki risk değerlendirmeleri 2010’a kıyasla önemli ölçüde değişmemiş, mevcut risklere; terörizm, uluslararası askerî çatışma, siber güvenlik ve büyük doğal afetlerin yanına halk sağlığı riskleri ve yurt dışındaki istikrarsızlık riskleri ilave olunmuştur (HM Government, 2015, s. 11). Bununla birlikte, belge güvenlik için dört ana zorluk belirlemiştir. Bunlar; terörizm, aşırılık ve istikrarsızlığın oluşturduğu tehdit; devlet temelli tehditlerin yeniden canlanması, teknolojinin, özellikle siber tehditlerin ve daha geniş teknolojik gelişmelerin etkisi ve son olarak da kurallara dayalı uluslararası düzenin aşınması olarak belirlenmiştir (HM Government, 2015, s. 15).

Tablo 8: 2015 NSS- SDSR’de hedefler ve tehditler

Hedefler	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - İngiliz halkının korunması, - Birleşik Krallık’ın küresel etkisinin öne çıkarılması, - Ülke refahının artırılması. 	<ul style="list-style-type: none"> - Devlet kaynaklı tehditlerin yeniden canlanması, - Kurallara dayalı uluslararası düzenin aşınması, - Terörizm, - Siber saldırılar, - Doğal afetler, Halk sağlığı riskleri, - Başarısız devletler.

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

Sonuç olarak, 2015 NSS- SDSR ABD’nin 2015 *Ulusal Güvenlik Stratejisi* ile yüksek düzeyde paralellik ve eşgüdüm göstermektedir. Her iki belge de revizyonist güçlerle mücadele, kurallara dayalı uluslararası düzenin korunması, demokratik değerlerin yaygınlaştırılması ve serbest piyasa ilkelerinin savunulmasını öncelikli hedefler olarak ortaya koymaktadır. Keza, İngilizlerin 2015 NSS- SDSR’inde öne çıkan “çevik, yetenekli ve küresel olarak konuşlandırılabilir kuvvetler” yaklaşımı, ABD NSS’de vurgulanan esnek güç projeksiyonu ve küresel krizlere yanıt kapasitesiyle örtüşmektedir. Ayrıca, NATO’ya ve çok taraflı güvenlik iş birliğine verilen önem, iki ülkenin transatlantik güvenlik mimarisinde koordineli hareket etme eğilimini göstermektedir. Bu paralellik, Birleşik Krallık’ın ABD ile stratejik yakınlığını sürdürdüğünü ve uluslararası güvenlik alanında ABD ile uyumlu bir aktör olarak konumlandığını doğrulamaktadır.

5. Donald Trump’ın 47. Başkanlığı Döneminde ve Brexit Sürecinde Yayımlanan Ulusal Güvenlik Strateji Belgeleri⁵

5.1. ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi (2017)

Başkan Donald J. Trump yönetimi tarafından Aralık 2017’de yayımlanan *Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi*, ABD’nin dış politika yönelimi açısından önceki dönemlerden belirgin bir kırılmaya işaret etmektedir. Belge, klasik realizmin temel ilkelerine dayalı olarak, ulusal çıkar, güç rekabeti ve egemenlik temelli bir uluslararası sistem tasavvurunu benimsemiştir. Başkan Trump, belgeye yazdığı önsözde Amerikan halkının güvenliği, refahı ve yaşam tarzını korumayı merkeze almış; dış politikada ideolojik değil “gerçekçi” temellere dayanan yeni bir rota çizileceğini ifade etmiştir (The White House, 2017, ss. 1-2).

⁵ 2017 ABD NSS ile 2021 Birleşik Krallık strateji belgesi farklı dönemlerde yayımlanmış olsalar da her iki belge de liberal düzenden büyük güç rekabetine geçişi temsil eden aynı stratejik dönüşüme yanıt aramaktadır. Bu nedenle belgeler, tarihsel eşzamanlılık temelinde değil, stratejik mantık sürekliliği (continuity of strategic rationale) ve söylemsel etkileşim çerçevesinde birlikte değerlendirilmiştir.

Belgenin temel yapısı, “dört sütun” olarak adlandırılan stratejik öncelikler üzerine kuruludur: Amerikan halkını ve anavatanı korumak, Amerikan refahını artırmak, güç yoluyla barışı korumak ve Amerikan nüfuzunu genişletmek. Bu dört öncelik, belge boyunca yalnızca hedef olarak sunulmakla kalmamış, aynı zamanda uygulamaya dönük genel politika çerçeveleriyle desteklenmiştir. Ancak eylem planları çoğu zaman yüzeysel kalmış, önceki dönemlere kıyasla daha az kurumsal derinliğe sahip olmuştur (Dilmaç, 2024).

55 sayfadaki 2017 belgesinin tehdit algısı, selefi 2015 NSS’ye kıyasla çok daha sert ve seçicidir. Nitekim, Çin Halk Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu, rekabetçi güçler ve Amerikan çıkarlarına doğrudan meydan okuyan “stratejik rakipler” olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede Çin’in ekonomik “haksız ticaret uygulamaları” ve Rusya’nın askeri-siyasi nüfuz artırma politikaları ulusal güvenliğe yönelik tehditler arasında sayılmıştır (The White House, 2017, s. 25). Kuzey Kore ve İran ise “haydut rejimler” olarak nitelendirilmiş; bu aktörlerin nükleer ve füze programları bölgesel istikrara zarar veren doğrudan tehditler olarak öne çıkarılmıştır. Ayrıca radikal İslamcı terörizm, sınır güvenliği, yasa dışı göç, uyuşturucu kartelleri ve ulusötesi suç ağları da ABD’nin güvenlik gündeminde geniş yer tutmaktadır (The White House, 2017, ss. 10-11).

Trump yönetiminin güvenlik stratejisi, çok taraflılıktan ziyade ikili ilişkiler ve yük paylaşımına dayanan bir ortaklık modelini savunmaktadır. Bu yaklaşım, özellikle NATO üyelerine yönelik sorumluluk çağrılarında açıkça görülmektedir. Trump, ABD’nin güvenlik yükünün orantısız biçimde ağırlaştığını savunarak müttefiklerden daha fazla savunma harcaması yapmalarını talep etmiş; bu da Anglo-Amerikan ittifakındaki stratejik söylemde belirli bir ton değişikliğine yol açmıştır (Diamond, 2017). Her ne kadar NATO’ya bağlılık vurgulansa da strateji belgesi genel olarak egemenlik ve ulusal önceliklere dayalı bir dış politika çizgisi sunmaktadır.

Bu belge, Birleşik Krallık’ın 2021 tarihli *Integrated Review* (IR21) belgesiyle kıyaslandığında dikkat çekici paralellikler içerdiği ve hatta IR21’in 2017 ABD strateji belgesinden esinlendiği görülmektedir. Belgede özellikle Çin’in sistemik rakip, Rusya’nın revizyonist tehdit olarak tanımlanması, Hint-Pasifik bölgesinin öncelikli ilgi alanı haline gelmesi iki ülkenin dış politika söylemlerinin büyük ölçüde örtüşüğünü göstermektedir. Bununla birlikte, ABD’nin stratejik belgelerinde normatif vurgunun azaldığı, uluslararası kurumlara ve kurallara dayalı düzenden ziyade ulusal kapasiteye ve caydırıcılığa dayalı bir anlayışın öne çıktığı da gözlemlenmektedir.

Tablo 9: 2017 NSS’de hedefler ve tehditler.

Hedefler	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - Amerikan halkını ve anavatanı korumak, - Amerikan refahını artırmak, - Güç yoluyla barışı korumak, - Amerikan nüfuzunu genişletmek. 	<ul style="list-style-type: none"> - Çin Halk Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu’nun rekabetçi ve Amerikan çıkarlarına meydan okuyan faaliyetleri, - Çin’in haksız ticari uygulamaları, sanayi ve teknoloji casusluğu eylemleri, - “Haydut rejimler” olarak nitelendirilen Kuzey Kore ve İran, - Radikal İslamcı terörizm, Sınır güvenliği, Yasa dışı göç, Uyuşturucu kartelleri ve ulusötesi suç ağları.

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

5.2. Birleşik Krallık Strateji Belgesi (IR21)

Brexit süreci devam ederken 2019’da yapılan genel seçimlerin ardından hükümeti devralan Boris Johnson Hükümeti, Birleşik Krallık’ın dünyadaki rolüne ilişkin bütünlük bir güvenlik, savunma ve dış politika incelemesi yapma niyetini ortaya koymuştur (Brooke-Holland ve

diğerleri, 2024). Bu belge hazırlanırken arka planında; 47. ABD Başkanı Trump'ın beklenmedik ve öngörülemeyen tutumları ile yaklaşan başkanlık seçimlerini Joe Biden'ın kazanıp kazanamayacağı konusunda İngiliz politikacıların yaşadığı ikilem, Rusya ile inişli çıkışlı ilişkiler, İran Nükleer Antlaşması'nın geleceği, NATO müttefikleri arasında daha adil bir yük paylaşımı konusu, artan jeopolitik rekabet ve yarı işlevsel uluslararası kurumlar, Covid- 19 salgını ile küresel ticaretin akamete uğraması, Birleşik Krallık'ın Çin ile büyüyen ticaret ve yatırım ilişkisine karşın Covid-19 salgını konusunda Çin hükümetinin şeffaflıktan uzak tutumu ve Çin'in Sincan eyaletindeki Müslüman Uygur nüfusuna yönelik insan hakları ihlalleri nedeniyle iki ülkenin bozulan ilişkileri ve Birleşik Krallık ile Türkiye arasındaki sıcak ilişkilerin Türkiye'nin Doğu Akdeniz ve Orta Doğu'daki dış politik hamleleri nedeniyle gerginleşip gerginleşmeyeceği gibi gelişmeler damga vermiştir (Brooke-Holland ve diğerleri, 2020).

Hükümet, *Rekabetçi Bir Çağda Küresel Britanya* (IR21) adlı çalışmasını 16 Mart 2021'de yayımlamıştır. Dönemin Başbakanı Johson'ın söylemlerinde sıkça başvurduğu "Küresel Britanya" mottosu diplomaside olduğu kadar savunma ve güvenlik anlayışında da kırılmaya işaret eden bir dönüm noktası olması itibarıyla önemlidir. Küresel Britanya vizyonunun amacı giderek rekabetçi hale gelen küresel ortama yanıt vermek olarak belirlenmiş, bu vizyon da IR21 ile hayata geçirilmeye çalışılmıştır. Nitekim Başbakan Johson IR21'in giriş bölümünde gelecek on yıl için "Küresel Britanya" genel vizyonunu ortaya koymuştur. (HM Government, 2021, ss. 3-5).

Çok kısa bir şekilde ifade edilecek olursa; IR21, Brexit sonrası Birleşik Krallık'ı bağımsız bir küresel aktör olarak konumlandırma çabasıdır. Belgede NATO, ABD ve Asya-Pasifik (özellikle Hint-Pasifik) bölgesi ile ilişkiler ön planda iken AB'den ayrılmış olmasına rağmen, Avrupa güvenliği ve iş birlikleri de vurgulanmıştır. Uluslararası liberal düzenin korunması kapsamında "açık ve özgür toplumlar", "demokratik değerler", "insan hakları" gibi terimlerin belgede sıkça kullanıldığı görülmektedir. IR21'de ayrıca, siber güvenlik, uzay teknolojileri ve nükleer caydırıcılık savunma harcamalarının artırılması ve modernizasyon vurgusu dikkat çekmektedir.

IR21'de özellikle vurgulanan başlıklar arasında Hint- Pasifik'e eğilim, Rusya'nın saldırganlığına yanıt vermek ve bu kapsamda NATO'ya düşen görev olmuştur. Belgenin savunma ve güvenlik öncelikleri kapsamında Rusya ve Çin, doğrudan veya dolaylı şekilde tehdit olarak tanımlanmıştır (HM Government, 2021, ss. 24- 26). Buna göre İngiliz dış politikasının Hint-Pasifik bölgesine daha fazla yönelmek istediği belirtilmiş, bu durum, ABD ile küresel ittifakı güçlendirme ve Çin'e karşı dengeleyici bir rol oynama stratejisinin bir parçası olarak değerlendirilmiştir.

IR21 uluslararası stratejik ortamın giderek karmaşıklaşan ve belirsizleşen doğasına dair karamsar bir tablo çizmektedir. Küresel sistemde çok kutupluluğun yükselişi, devletler arası rekabetin yoğunlaşması ve Birleşik Krallık'a yönelik tehditlerin çeşitlenmesi, belgenin ana eksenini oluşturmaktadır. Bu bağlamda, tehdit algısı, önceki savunma politikalarındaki yaklaşımlardan belirgin bir paradigma kayması sergileyerek devlet aktörlerini merkeze almaktadır. Kuzey Kore ve İran'ın nükleer ve balistik füze programları, bölgesel istikrarsızlığa neden olan unsurlar olarak not edilse de hem nükleer caydırıcılık kapasitesi hem de gri bölge faaliyetleri (hibrit savaş taktikleri, sabotajlar, siber saldırılar ve dezenformasyon kampanyaları) nedeniyle Londra için en acil ve doğrudan tehdit olarak öne çıkmaktadır. Rusya'nın faaliyetleri, NATO ittifakının doğu kanadında istikrarı tehdit ederken, Birleşik Krallık'ın güvenlik politikalarında merkezi bir endişe kaynağı olmayı sürdürdüğü anlaşılmaktadır (HM Government, 2021, s. 24). Bununla birlikte, belgenin stratejik vizyonu incelendiğinde, Çin'in de Birleşik Krallık

için uzun vadeli ve sistemik bir rakip olarak tanımlandığı görülmektedir. Çin'in ekonomik, teknolojik ve askerî alandaki yükselişi, yalnızca Birleşik Krallık'ın ekonomik güvenliğini değil, aynı zamanda Londra'nın liberal demokratik değerlerini, siyasî sistemini ve küresel etkisini tehdit eden bir meydan okuma olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Belge, Çin'in küresel tedarik zincirlerindeki artan nüfuzunu, teknolojik üstünlük arayışını ve Hint-Pasifik bölgesindeki stratejik hamlelerini vurgulayarak, bu ülkenin Birleşik Krallık ve müttefikleri için çok boyutlu bir risk oluşturduğunu ifade etmektedir. (HM Government, 2021, s. 26).

IR21'de hükümet dört ana stratejik öncelik ortaya koymuştur. Bunlar; bilim ve teknoloji yoluyla stratejik avantajı sürdürmek, geleceğin açık uluslararası düzenini şekillendirmek, yurt içinde ve yurt dışında güvenliği ve savunmayı güçlendirmek ve son olarak yurt içinde ve yurt dışında istikrar oluşturmak olarak belirlenmiştir (HM Government, 2021, s. 35). Yazılı metin boyunca, her hedef tam olarak tartışılmış ve kapsamlı bir öncelikli eylemler listesi ortaya konmuştur. IR21 özellikle, yapay zekâ, kuantum hesaplama, mühendislik biyolojisi, nükleer teknoloji, siber ve uzay gibi alanlardaki inovasyonun, İngiliz halkının gelecekteki refahı ve yaşam kalitesi için hayati öneme sahip olduğu ve devletler arasındaki giderek daha önemli hale gelen bir rekabetin de alanları haline geldiğini vurgulamıştır (HM Government, 2021, ss. 35- 36).

Tablo 10: IR21'de hedefler ve tehditler.

Hedefler	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - Bilim ve teknoloji yoluyla stratejik avantajı sürdürmek, - Geleceğin açık uluslararası düzenini şekillendirmek, - Yurt içinde ve yurt dışında güvenliği ve savunmayı güçlendirmek, - Yurt içinde ve yurt dışında istikrar oluşturmak. 	<ul style="list-style-type: none"> - Devletler arasında veya devletlerle devlet dışı aktörlerin neden olduğu sistemik rekabetin yoğunlaşması, - Gri bölge faaliyetleri, hibrit tehditler, terörizm, - Kuzey Kore ve İran'ın nükleer programları, - Çin ve Rusya, - Başarısız devletler, - Salgın hastalıklar, iklim değişikliği ve çevresel güvenlik, - Siber uzay ve teknolojik rekabet, - Kitle imha silahları ve nükleer yayılma.

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

IR 21, ABD'nin 2017 *Ulusal Güvenlik Stratejisi* ile önemli ölçüde paralellik ve stratejik eşgüdüm göstermektedir. Her iki belge de büyük güç rekabeti paradigmasını öne çıkararak Çin ve Rusya gibi otoriter rejimleri stratejik rakip ve/veya doğrudan tehdit olarak tanımlamaktadır. IR21'de vurgulanan "tam spektrumlu aktör" yaklaşımı, ileri teknoloji ve hibrit tehditlere karşı direnç, küresel krizlere hızlı müdahale kapasitesi gibi unsurlar, 2017 NSS'nin esnek güç projeksiyonu ve küresel caydırıcılık hedefleriyle örtüşmektedir. Ayrıca, NATO ve transatlantik iş birliğine verilen önem, iki ülkenin güvenlik ve dış politika alanlarında koordineli hareket etme eğilimini pekiştirmektedir. Bu paralellik, Birleşik Krallık'ın ABD ile stratejik uyumunu sürdürmek ve uluslararası güvenlik alanında güçlü bir transatlantik ortak olarak konumlanmak istediğini göstermektedir.

6. Değişen Güvenlik Ortamında ve Post Brexit Dönemde Yayımlanan Strateji Belgeleri

6.1. ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi (2022)

Joe Biden yönetimi tarafından Ekim 2022'de yayımlanan 48 sayfalık bu belge, Trump döneminden belirgin bir biçimde ayrılan söylemiyle dikkat çekmiştir. Mezkûr belge Soğuk Savaş sonrası dönemin sonlandığını ve yeni bir küresel rekabet çağına girildiğini ilan ederken yalnızca klasik tehditlerle mücadeleyi değil, aynı zamanda ortak/transnasyonal tehditlerle mücadele kapsamında uluslararası aktörlere iş birliği çağrısını içeren çift yönlü (dual-track) bir strateji önermektedir (The White House, 2022, s. 3).

Belge, “Jeopolitik Rekabetin Geri Dönüşü ve “Sınır Tanımayan Ortak Tehditler” şeklinde iki ana küresel zorluk etrafında şekillenmiştir. “Jeopolitik Rekabetin Geri Dönüşü” kapsamında özellikle Çin ve Rusya'nın revizyonist, otoriter ve uluslararası düzene karşı faaliyetleri, temel tehdit olarak konumlandırılmıştır (The White House, 2022, s. 8). “Sınır Tanımayan Ortak Tehditler” olarak sayılan; iklim değişikliği, pandemiler, gıda güvensizliği, enerji krizi, dezenformasyon gibi sorunların ulusal güvenlik gündeminin merkezine yerleştirilmesi, bu NSS belgesini önceki dönemlerden ayıran temel unsurlardandır. Bu çifte meydan okuma, çatışmacı bir strateji ile beraber kooperatif mekanizmalarla kriz yönetimini içeren bir yaklaşıma işaret etmektedir (The White House, 2022, s. 10).

Biden yönetiminin yeni stratejik vizyonunu; temel hak ve özgürlüklerin korunmasını esas alan *özgürlük*, bilginin serbest dolaşımı ile ülkelerin egemen tercihlerine saygı gösterilmesini ifade eden *açıklık*, saldırganlığa karşı caydırıcılığı hedefleyen *güvenlik* ve kapsayıcı ekonomik kalkınmayı öngören *refah* ilkeleri çerçevesinde tanımlamaktadır (The White House, 2022, s. 15). Bu yaklaşım, demokratik ülkelerle ve kurallara dayalı uluslararası düzene bağlı tüm aktörlerle ortaklık kurmayı içeren pragmatik bir idealizmi yansıtmaktadır.

ABD'nin hedeflerini gerçekleştirmek üzere benimsediği üç temel stratejik aks ise şunlardır: İlk olarak, ulusal gücün temellerine yatırım yapılarak ülke içindeki dayanıklılığın artırılması, ileri teknoloji ve endüstriyel kapasitenin geliştirilmesi ile altyapı yatırımlarının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır (The White House, 2022, s. 14). İkinci olarak, küresel koalisyonlar kurmak ve güçlendirmek suretiyle NATO, QUAD, AUKUS ve gibi çok taraflı ve bölgesel yapılarla bağların derinleştirilmesi hedeflenmektedir (The White House, 2022, s. 16). Üçüncü olarak ise, askerî gücün modernizasyonu ön plana çıkmakta; büyük güç rekabetine uygun savunma yeteneklerine yatırım yapılması ve aynı zamanda terörle mücadele kapasitesinin korunması stratejik öncelik olarak belirlenmiştir (The White House, 2022, s. 20).

Çin, ABD'nin “en ciddi ve sistemsel” rakibi olarak tanımlanmıştır. Askerî, ekonomik ve teknolojik kapasitesi nedeniyle uzun vadeli stratejik rakip konumundadır (The White House, 2022, s. 23). Rusya ise “hemen şimdi” tehdit oluşturan revizyonist aktör olarak değerlendirilmiştir. Ukrayna Savaşı bu tutumun gerekçesi olarak sunulmaktadır. Belgede ayrıca, Çin ve Rusya'nın post-Soğuk Savaş düzeninden fayda sağladıkları hâlde bu düzene meydan okumaları çelişkili bir davranış biçimi olarak nitelendirilmiştir (The White House, 2022, s. 25).

Belge, iklim değişikliği, pandemiler ve küresel sağlık sistemlerinin yetersizliği, enerji arz güvenliği, dijital güvenlik ve siber tehditler ile ekonomik eşitsizlik ve tedarik zinciri sorunlarını ortak tehditler arasında saymaktadır. Bu tehditlerin, yalnızca belirli ülkeleri değil tüm uluslararası toplumu etkileyen sınır aşan sorunlar olduğu vurgulanmaktadır. (The White House, 2022, s. 32). Belgeye göre, bu tür tehditlerle etkili bir şekilde mücadele edebilmek, ulusların tek başlarına alacakları önlemlerle sınırlı kalmamalı; çok taraflı ve kapsayıcı iş birlikleri yoluyla gerçekleştirilmelidir. Dahası, bu iş birliği çabalarının, büyük güçler arasındaki jeopolitik rekabetin arttığı mevcut ortamda dahi sürdürülmesi gerektiği belirtilmektedir (The White House, 2022, s. 27).

ABD'nin dış politikasındaki etik yön, demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan haklarının teşviki üzerinden ifade edilmiştir. Ancak bu değerlerin zorla ihraç edilmesi değil, “demokrasilerin işlediğini göstererek” örnek olunması gerektiği belirtilmiş, bu yönüyle Trump döneminin dış politika anlayışından ayrılmıştır.

Tablo 11: 2022 NSS'de hedefler ve tehditler

Hedefler	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - Temel hak ve özgürlüklerin korunması, - Bilginin serbest dolaşımı ile ülkelerin egemen tercihlerine saygı gösterilmesi, - Saldırganlığa karşı caydırıcılık, - Kapsayıcı ekonomik kalkınma. 	<ul style="list-style-type: none"> - Büyük güç rekabeti (Çin ve Rusya), - Otoriter rejimlerin yükselişi, - Kitle İmha Silahları ve Nükleer Yayılma, - İklim değişikliği, Pandemiler ve küresel sağlık sistemlerinin yetersizliği, - Enerji arz güvenliğinin sekteye uğraması, - Terörizm, siber saldırılar, - Ekonomik eşitsizlik ve tedarik zinciri sorunları.

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

2022 NSS, ABD'nin müttefik ve ortaklarıyla birlikte özgür, açık, müreffeh ve güvenli bir küresel düzenin tesisi yönündeki hedeflerini gerçekleştirme kapasitesine sahip olduğu inancıyla şekillendirilmiştir. Belgenin ortaya koyduğu temel ilkeler doğrultusunda ABD, gelecek dönemin belirleyici ikili sınavıyla yüzleşmeye hazır olduğunu beyan etmektedir. Bir yandan uluslararası düzenin kurallarını kendi çıkar ve değerleri doğrultusunda şekillendirmek için stratejik rakipleriyle rekabet ederken, diğer yandan iklim değişikliği, pandemi ve gıda güvenliği gibi küresel sorunlarla iş birliği temelinde mücadele etmeye kararlıdır. Geleceğe yönelik bu stratejik yönelim, demokrasi ve çok taraflı kurumların güçlendirilmesiyle birlikte, gelişen teknolojiler, siber güvenlik, ticaret ve ekonomi gibi alanlarda adil ve kapsayıcı normların oluşturulmasına da öncelik vermektedir. ABD, sahip olduğu yapısal avantajlara ve müttefik ağlarına dayanarak bu hedefleri gerçekleştirme iradesini açıkça ortaya koymaktadır. Stratejinin uygulanmasında, Amerikan halkının çıkarlarını en iyi şekilde temsil edecek politika araçlarının sürekli olarak gözden geçirileceği vurgulanmaktadır.

ABD'nin küresel liderliği ile iç siyasi, ekonomik ve toplumsal istikrarı arasındaki kopmaz ilişki, stratejinin bütüncül yaklaşımının temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda belge, yalnızca dış politikadaki başarı kriterlerini değil, aynı zamanda içerde yaşam kalitesini, güvenliği ve adaleti artırma hedefini de esas alan bir değerlendirme çerçevesi sunmaktadır. Bu belirleyici sürenin sonunda başarıya ulaşmak; sanayi kapasitesinin geliştirilmesi, insan kaynağına yatırım yapılması ve demokrasinin tahkim edilmesiyle mümkün olacaktır. Bu unsurlar hem ekonomik temellerin güçlendirilmesini hem de ulusal direncin artırılmasını sağlayacak; ABD'nin uluslararası meşruiyetini ve rekabet üstünlüğünü pekiştirecektir. Ayrıca, geleneksel müttefiklerle ve ortak bir gelecek vizyonunu paylaşan tüm devletlerle ilişkilerin derinleştirilmesi suretiyle, stratejik rakiplerle sürdürülen rekabetin ABD'nin çıkar ve değerlerine uygun biçimde yürütülmesi sağlanacak; ortak sorunlara yönelik iş birliğinin kurumsal temelleri atılacaktır. Askeri modernizasyon, ileri teknolojilere yatırım ve savunma iş gücünün geliştirilmesi sayesinde, jeopolitik çatışmaların yoğunlaştığı bu dönemde caydırıcılık güçlendirilecek ve ABD; yurt içi güvenliğini, müttefik ve ortaklarını, yurtdışındaki çıkarlarını ve küresel değerlerini etkin biçimde savunabilecek bir konuma taşınacaktır (The White House, 2022, s. 48).

6.2. Birleşik Krallık Strateji Belgesi (IR23)

IR21 belgesi, yayımlandığı dönemde Birleşik Krallık'ın dış politika, savunma, güvenlik ve kalkınma önceliklerini kapsamlı biçimde ortaya koymayı amaçlamışsa da izleyen yıllarda yaşanan bazı gelişmeler bu stratejik çerçeveye yönelik eleştirilerin artmasına neden olmuştur. Özellikle; Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, Çin'in küresel ölçekte yükselişiyle birlikte Birleşik Krallık'ın ekonomik açıdan Çin'e olan bağımlılığı ve COVID-19 pandemisinin kurallara dayalı uluslararası

düzen, enerji güvenliği ve küresel gıda tedarik zincirleri üzerindeki yıkıcı etkileri, IR21'in öngördüğü tehdit ve önceliklerin yetersiz kaldığı yönünde değerlendirilmiş hem Birleşik Krallık kamuoyunda hem de uzman çevrelerinde IR21'in yeniden gözden geçirilmesi yönünde güçlü çağrılar yapılmıştır. Bu talepler doğrultusunda, 13 Mart 2023 tarihinde *Bütünleşik İnceleme 2023 Güncellemesi: Daha Çekişmeli ve Değişken bir Dünyaya Yanıt Vermek* (The Integrated Review Refresh 2023: Responding to a More Contested and Volatile World, kısaca IR23) başlığıyla yeni bir strateji belgesi yayımlanmıştır (Brooke-Holland, Mills & Walker, 2023).

Yukarıda ifade edildiği üzere, IR23, hızla değişen küresel dinamiklere yanıt olarak ortaya çıkmıştır. IR21'de tanımlanan; küresel güç dengesindeki değişim, devletler arası sistemik rekabet, hızlı teknolojik dönüşüm ve kötüleşen ulusötesi tehditler gibi dört ana eğilim daha da belirginleşmiş ve bu durum, dünya genelinde çok kutuplu, parçalanmış ve rekabetçi bir dönemin başladığını göstermiştir. IR23'ün temel gerekçelerinden biri, Rusya'nın Ukrayna'yı yasa dışı işgaliyle Avrupa'da II. Dünya Savaşı'ndan bu yana en büyük askeri krizin ve mülteci krizinin ortaya çıkmasıdır. Bu durum, NATO'nun caydırıcılık ve savunma yaklaşımlarını doğrudan etkilemiş ve Birleşik Krallık için Rusya'nın en ciddi tehdit olmaya devam ettiğini teyit etmiştir. Ayrıca, İran ve Kuzey Kore gibi devletlerin nükleer faaliyetleri, Ortadoğu'daki istikrarsızlık, İslamcı terör örgütlerinin faaliyetleri ve organize suç şebekelerinin teknolojik gelişmeleri kullanarak faaliyetlerini çeşitlendirmesi tehdit ortamını daha karmaşık hale getirmiştir. Sistemik rekabetin yoğunlaşması, Çin'in otoriter sistemini küresel düzene dayatma çabalarıyla birleşmiş, bu devletin Rusya ve İran ile olan iş birlikleri daha fazla endişe kaynağı haline gelmiştir (HM Government, 2023, ss. 2, 3, 11, 30, 42).

Belgeye göre, Rusya'nın Ukrayna'yı yasadışı işgali, Putin'in saldırgan eylemleri, II. Dünya Savaşı'nın sonundan bu yana Avrupa'daki en büyük askeri çatışmayı, mülteci ve enerji krizini yaratmıştır. Bu durum büyük ölçekli, yüksek yoğunluklu kara savaşını gündeme yeniden taşımış Birleşik Krallık ve NATO'nun caydırıcılık ve savunma yaklaşımının yeniden gözden geçirilmesine neden olmuştur. IR21'in ortaya koyduğu gibi, Rusya, Birleşik Krallık'ın güvenliği için en akut tehdittir. IR23 kısa ve orta vadede en acil ulusal güvenlik ve dış politika önceliğinin Rusya'nın Avrupa güvenliğine yönelik tehdidini ele almak ve Rusya'nın Ukrayna topraklarını işgali ile elde edebileceği herhangi bir stratejik faydayı reddetmek olduğu sonucuna varmıştır. IR23'e göre, kolektif güvenlik artık ve doğrudan doğruya Ukrayna'daki çatışmanın sonucuyla içsel olarak bağlantılıdır. Ayrıca, özellikle kara savaşlarında, savaşın değişen doğası analiz edilmeli, ondan ders çıkarılmalı ve ona uyum sağlanmalıdır (HM Government, 2023, s. 7).

Hint-Pasifik'teki artan gerginlikler bu bölgede ortaya çıkabilecek herhangi bir çatışmanın Ukrayna'daki çatışmadan daha büyük küresel sonuçları olabileceğini göstermektedir. İran kaynaklı tehditler ve bu tehditlerin bölgeyi istikrarsızlaştırıcı etkileri artmıştır. İran rejiminin 2022'den itibaren Birleşik Krallık vatandaşlarını veya Birleşik Krallık'ta yaşayan kişileri öldürme veya kaçırma yönündeki eylemleri artış göstermektedir. Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti de komşularını tehdit eden füze denemeleri yoluyla bölgesel istikrarsızlaştırıcı faaliyetleri sürdürürken, nükleer yeteneklerini geliştirmeye çalışmaktadır (HM Government, 2023, s. 1).

IR23 ayrıca, Avrupa-Atlantik ve Hint-Pasifik bölgeleri arasındaki stratejik bağın güçlenmesi gerektiğine işaret etmekte ve bu doğrultuda G7, AUKUS, GCAP ve Five Eyes gibi çok taraflı ve bölgesel iş birliklerinin önemini vurgulamaktadır (HM Government, 2023, s. 9). Aynı zamanda enerji ve tedarik zincirleri güvenliği, ham madde rekabeti gibi faktörler jeopolitik rekabetin merkezine yerleşmiştir. İklim değişikliği ve biyolojik çeşitlilik kaybı gibi küresel meseleler, çevresel olduğu kadar güvenlik risklerini de artıran çarpanlardır. Göç dalgaları, insani yardım

krizleri ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden sapmalar gibi olgular, bu risklerin doğrudan sonuçları olarak değerlendirilmiştir (HM Government, 2023, s. 16).

Belgede; Birleşik Krallık hükümeti hem yurt içinde hem de uluslararası düzeyde temel görevinin, ülkenin egemenliği, güvenliği ve refahı gibi ulusal çıkarları korumak ve ilerletmek olduğunu beyan etmektedir. Sadece ulusal çıkarlarla sınırlı kalmayan bu yaklaşım, Birleşik Krallık'ın daha yüksek düzeydeki çıkarını, yani uluslararası hukuka ve Birleşmiş Milletler Şartı'na saygı temelinde işleyen açık ve istikrarlı bir uluslararası düzenin inşasını da kapsamaktadır. Böyle bir düzen, tüm devletlerin meşru çıkar ve beklentilerini tanıyan, iş birliği ve yönetilebilir rekabeti teşvik eden bir çerçeve sunar. Bu nedenle, açık ve istikrarlı bir uluslararası düzenin desteklenmesi, Birleşik Krallık stratejisinin nihai hedeflerinden biri olarak, ulusal çıkarlarla birlikte değerlendirilmektedir (HM Government, 2023, s. 19).

IR23, söz konusu nihai hedeflere ulaşmak için izlenecek yolları dört temel sütun üzerinden tanımlamaktadır. Bu sütunlar, dış politika ve güvenlik alanlarını ve iç politika ve kaynak tahsisine yönelik kararları da yönlendirmeyi amaçlamakta; stratejik belirsizliklerin arttığı bir dönemde uzun vadeli düşünerek kısa vadede harekete geçme ilkesini esas almaktadır. Birinci sütun, uluslararası ortamın şekillendirilmesini hedeflemekte; sistemik rekabetin başlıca alanlarında dengeleme, iş birliği ve rekabet süreçlerinde Birleşik Krallık'ın daha etkin bir rol üstlenmesini öngörmektedir. Bu yaklaşım, açık bir uluslararası düzenin desteklenmesi yönünde tüm aktörlerle angajmana açık bir tutumu yansıtmaktadır. İkinci sütun ise, tüm alanlarda caydırıcılık, savunma ve rekabet süreçlerinin bütüncül bir anlayışla yürütülmesini öngörmektedir. NATO'nun bu çabaların merkezinde yer aldığı belirtilmekle birlikte, değişen tehdit ortamı karşısında caydırıcılığın yalnızca Euro-Atlantik bölgesiyle sınırlı kalmadan farklı yapı ve bölgeleri de kapsayacak biçimde genişletilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, çok kutuplu sistemde stratejik istikrarın yeniden tanımlanması ve yeni güvenlik mimarilerinin oluşturulması gerekliliği de bu bağlamda öne çıkmaktadır. Üçüncü sütun, dirençlilik yoluyla kırılganlıkların giderilmesine odaklanmaktadır. Bu yaklaşım, Birleşik Krallık'ın krizler karşısında maruz kalabileceği yapısal zafiyetlerin uzun vadeli kampanyalarla ortadan kaldırılmasını ve bu yolla ikinci sütun altında tanımlanan operasyonel faaliyetlerin daha etkin yürütülmesini hedeflemektedir. Dördüncü ve son sütun ise, stratejik üstünlüğün üretilmesi ve sürdürülmesi ilkesine dayanmaktadır. Bu, Birleşik Krallık'ın hedeflerine ulaşma kapasitesini rakiplerine kıyasla artırma yönündeki çabalarını kurumsallaştırmakta; hareket serbestisi, dış baskılardan korunma ve uluslararası iş birliklerinde etkinlik açısından vazgeçilmez bir unsur olarak tanımlanmaktadır (HM Government, 2023, ss. 18-59).

IR23'e göre; akut hale gelen yasadışı göç Birleşik Krallık için hala önemli bir risk oluşturmakta tehdit tablosunu daha da karmaşıklştırmaktadır. Bu süreç kolluk kuvvetleri ve istihbarat teşkilatları için önemli bir odak noktası olmaya devam etmektedir. Köktenci terörist grupların Birleşik Krallık ve denizaşırı çıkarlarına karşı saldırılar düzenleme iştahı devam etmektedir. Orta Doğu'dan kaynaklanan tehdit Afganistan ve Sahel gibi istikrarsız bölgelere yayılmaktadır (HM Government, 2023, s. 8).

Tablo 12: IR23'te hedefler ve tehditler.

Hedefler	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - Bilim ve teknoloji yoluyla stratejik avantajı sürdürmek, - Geleceğin açık uluslararası düzenini şekillendirmek, - Yurt içinde ve yurt dışında güvenliği ve savunmayı güçlendirmek, - Yurt içinde ve yurt dışında istikrar oluşturmak. 	<ul style="list-style-type: none"> - Akut tehdit (Rusya), - Sistemik rekabet (Çin), - Otoriter rejimlerin yükselişi (Kuzey Kore), - Zayıf devletler ve istikrarsız bölgeler (Afganistan, sahra altı Afrika), - İran'ın bölgesel etkisi ve nükleer programı, - Organize suçlar, göç baskıları, - Terörizm ve radikal aşırılık, - İklim değişikliği, salgın hastalıklar, - Siber güvenlik, teknoloji ve dijital tehditler.

(Tablo yazar tarafından hazırlanmıştır.)

Yukarıda ortaya konulduğu üzere, IR23'ün ABD'nin 2022 *Ulusal Güvenlik Stratejisi* ile yüksek düzeyde paralellik ve stratejik eşgüdüm gösterdiği görülmektedir. Her iki belge de büyük güç rekabeti ekseninde Çin ve Rusya'yı sistemik rakip ve doğrudan tehdit olarak tanımlamakta; teknolojik üstünlük, siber ve hibrit tehditler ile tedarik zincirlerinin güvenliği gibi modern güvenlik önceliklerini vurgulamaktadır. Ayrıca, küresel düzenin korunması, NATO ve transatlantik iş birliği, serbest piyasa ve demokratik değerlerin savunulması gibi normatif hedefler her iki belgede de merkezi bir konuma sahiptir. Bu bağlamda IR23, ülkenin ABD ile stratejik yakınlığı sürdürdüğünü, küresel güvenlik alanında koordineli bir aktör olarak hareket ettiğini ve uluslararası krizlere yanıt kapasitesini ABD ile uyumlu bir şekilde planladığını ortaya koymaktadır.

7.Sonuç

Bu çalışma, Birleşik Krallık'ın dış politikasının ABD dış politikası ile ne ölçüde paralel ya da güdümlü olduğunu stratejik belgeler üzerinden sorgulamayı hedeflemiştir. Çalışma, Birleşik Krallık dış politikasına dair literatüre özgün bir katkı sunmakta ve ülkenin stratejik savunma ve güvenlik belgeleri üzerinden ABD ile olan stratejik uyumunu ve yönlendiricilik düzeyini sistematik biçimde analiz etmektedir. Teorik olarak çalışma, normatif ve stratejik kaygıların orta güçlerin büyük güçlerle uyum kararlarını nasıl şekillendirdiğini açıklamaktadır. Pratik açıdan ise, politika yapıcılar ve analistler için Birleşik Krallık'ın stratejik önceliklerini, transatlantik koordinasyonunu ve kriz yönetim kapasitesini yorumlamak adına somut bir değerlendirme çerçevesi sunmaktadır. Ayrıca, ABD ve İngiltere strateji belgelerinin farklı yönetimler boyunca karşılaştırmalı analizi, ulusal güvenlik stratejilerinin hem iç politik öncelikleri hem de uluslararası taahhütleri nasıl yansıttığını incelemek için bir karşılaştırmalı metodolojik model geliştirmektedir. Mevcut çalışmalar genellikle "stratejik eşgüdüm" veya "stratejik bağımlılık" kavramlarını kullanmakla birlikte, bu çalışmada söz konusu kavramlar başlatıcı irade ve çıkar simetrisi açısından ayrıştırılmıştır. Analiz, ABD'nin başlatıcı irade rolünü sürdürdüğünü, Birleşik Krallık'ın ise bu yönelimi büyük ölçüde paylaşarak çıkar simetrisi zemininde hareket ettiğini; dolayısıyla özerklik iddiasının sınırlı, Anglo-Amerikan stratejik eşgüdümünün ise belirleyici olduğunu göstermektedir.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, ABD'nin 1997, 2010, 2015, 2017 ve 2022 tarihli ulusal güvenlik strateji belgeleri incelendiğinde genel olarak; "revizyonist güçlerle mücadele", "kurallara dayalı uluslararası düzenin korunması", "nükleer silahların yayılmasının önlenmesi," "hibrit ve siber tehditler, "uluslararası terörizmle ve organize suçlar ile mücadele", "serbest piyasa ilkelerinin savunulması" ve "demokratik değerlerin yaygınlaştırılması" gibi temel hedeflerin öne çıktığı görülmektedir. Özellikle son yıllarda, bu hedeflerin yanı sıra, küresel

sistemde Çin ve Rusya gibi otoriter rejimlere karşı yürütülen stratejik rekabet çerçevesinde yeni bir paradigma benimsenmiştir. Bu bağlamda, ABD'nin strateji belgeleri giderek daha fazla şekilde büyük güç rekabeti anlayışıyla şekillenmekte ve uluslararası düzenin korunması hedefi, açık biçimde Çin ve Rusya'nın meydan okumalarına karşı konumlandırılmaktadır. Benzer şekilde, Birleşik Krallık'ın 1998, 2010, 2015, 2021 ve 2023 tarihli strateji belgelerinde de ABD belgeleriyle büyük ölçüde örtüşen temalar öne çıkmaktadır. Bu belgelerde de; "kurallara dayalı uluslararası düzenin korunması", "nükleer caydırıcılığın sürdürülmesi", "NATO'ya verilen önemin vurgulanması", "demokrasi, özgürlük ve serbest piyasa ilkelerinin savunulması" gibi değerler süreklilik arz etmektedir. Ayrıca, Çin'in "sistemik rakip" ve Rusya'nın ise "doğrudan tehdit" olarak tanımlanması, Birleşik Krallık'ın güvenlik tehditlerini ABD ile benzer bir çerçevede değerlendirdiğini göstermektedir. Özellikle, Brexit sonrası Küresel Britanya mottosu ile birlikte Birleşik Krallık'ın "tam spektrumlu bir aktör" olma iddiası öne çıkmasına rağmen IR21 ve IR23 belgelerinin ABD'nin strateji belgeleriyle doğrudan paralellik taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu yaklaşım, Birleşik Krallık'ın yalnızca bölgesel değil, küresel ölçekte etkili bir güç olma arzusunu ve bu doğrultuda ABD ile stratejik uyum içinde hareket etme eğilimini yansıtmaktadır. Sonuç olarak, Birleşik Krallık'ın dış politikası biçimsel olarak bağımsızlık iddiasını korusa da özellikle tehdit tanımları, risk değerlendirmeleri ve hedef seti açısından ABD dış politika belgeleriyle dikkat çekici bir uyum içerisindedir. Bu durum, "özel ilişkinin" güncel stratejik belgeler üzerinden yeniden üretildiğini ve Birleşik Krallık'ın dış politikasının ABD güdümünde hareket ettiği yönündeki tezleri güçlendirmektedir.

Kaynakça

- Ambrosio, T. (2010). Constructing a framework of authoritarian diffusion: Concepts, dynamics, and future research. *International Studies Perspectives*, 11(4), 375–392.
- Armaoğlu, F. (2022). *20. yüzyıl siyasî tarihi* (30. baskı). Kronik.
- Arslan, U. (2025). *Stratejik savunma ve güvenlik belgeleri ekseninde Birleşik Krallık dış politikası* (Doktora tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi).
- Ataman, M., & Gökcan, Ö. (2012). Bush dönemi Amerikan dış politikası: Bir aşırı-yayılmacılık denemesi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 7(2), 199–229.
- Avşar, A. K. (2025). 2022 Rusya-Ukrayna savaşı sonrası Çin-Rusya ilişkileri. *Küresel Politika ve Uluslararası İlişkiler*. <https://kapdem.org/2022-rusya-ukrayna-savasi-sonrasi-cin-rusya-iliskileri/>
- Best, A., Hanhimäki, J. M., Maiolo, J. A., & Schulze, K. E. (2020). *20. yüzyılın uluslararası tarihi* (3. baskı). Siyasal Kitabevi.
- Black, J., Hall, A., Cox, K., Kepe, M., & Silfversten, E. (2017). *Defence and security after Brexit*. RAND Corporation.
- Brooke-Holland, L., Ares, E., Smith, B., Curtis, J., Dickson, A., Mills, C., Butchard, P., Fella, S., & Dawson, J. (2020). *The integrated review: A look ahead to the government's review* [Briefing paper]. House of Commons Library.
- Brooke-Holland, L., Mills, C., & Walker, N. (2024). *A guide to British defence reviews* (Research Briefing No. 43). House of Commons Library.
- Brooke-Holland, L., Mills, C., & Walker, N. (2023). *A brief guide to previous British defence reviews* [Research briefing]. House of Commons Library.
- Campbell, M. (1997). British security and defence policy. *RUSI Journal*, 142(3), 35–38.
- Chalmers, M. (2022). Ukraine, Russia and NATO: The future of deterrence. *RUSI Commentary*. <https://rusi.org>
- Chapman, B. (2016). Geopolitics of the 2015 British defense white paper and its historical predecessor. *Geopolitics, History, and International Relations*, 8(2), 43–58.
- Consterdine, E. (2016). *The huge political cost of Blair's decision to allow Eastern European migrants unfettered access to Britain*. The Conversation.
- Cornish, P., & Dorman, A. (2010). Breaking the mould: The United Kingdom strategic defence review 2010. *International Affairs*, 86(2), 395–410.
- Diamond, J. (2017). Trump scolds NATO allies over defense spending. *CNN*. <https://edition.cnn.com/2017/05/25/politics/trump-nato-financial-payments>
- Dilmaç, A. (2024). *Ulusal güvenlik stratejisi belgeleri üzerinden Amerika Birleşik Devletleri dış politikası ve uluslararası sistemin analizi* (Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Dockrill, M. L. (2002). *Britain's retreat from East of Suez: The choice between Europe and the world?* Palgrave Macmillan.
- Dodd, T., & Oakes, M. (1998). *The strategic defence review White Paper* (Research Paper 98/91). House of Commons Library.
- Foerster, S., & Raymond, R. (2017). The US–UK “special relationship” at a critical crossroad. Atlantic Council.
- Günar, A. (2021). Son on yıldaki İngiltere dış politikası (2010–2020). İçinde F. Ç. Oran (Ed.), *İngiltere dış politikası* (ss. 185–204). Nobel.
- Hill, C. (1993). The capability-expectations gap, or conceptualizing Europe's international role. *Journal of Common Market Studies*, 31(3), 305–328.
- HM Government. (1998). *Strategic defence review*. The Stationery Office.

- HM Government. (2010). *Securing Britain in an age of uncertainty: The strategic defence and security review*. The Stationery Office. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/62482/strategic-defence-security-review.pdf
- HM Government. (2015). *National security strategy and strategic defence and security review 2015: A secure and prosperous United Kingdom*. <https://www.gov.uk/government/publications/national-security-strategy-and-strategic-defence-and-security-review-2015>
- HM Government. (2021). *Global Britain in a competitive age: The integrated review of security, defence, development and foreign policy*. HMSO. <https://www.gov.uk/government/publications/global-britain-in-a-competitive-age-the-integrated-review-of-security-defence-development-and-foreign-policy>
- HM Government. (2023). *Integrated review refresh 2023: Responding to a more contested and volatile world* (CP 811). HMSO. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/641d72f45155a2000c6ad5d5/11857435_NS_IR_Refresh_2023_Supply_AllPages_Revision_7_WEB_PDF.pdf
- Howorth, J. (2019). Strategic autonomy and EU–NATO relations. *Journal of Common Market Studies*, 57(6), 1310–1326.
- Ikenberry, G. J. (2001). *After victory: Institutions, strategic restraint, and the rebuilding of order after major wars*. Princeton University Press.
- Kuperman, A. J. (2013). A model humanitarian intervention? Reassessing NATO's Libya campaign. *International Security*, 38(1), 105–136.
- Lake, D. A. (2009). *Hierarchy in international relations*. Cornell University Press.
- McCrisken, T. B. (2003). *American exceptionalism and the legacy of Vietnam*. Palgrave Macmillan.
- McInnes, C. (1998). Labour's strategic defence review. *International Affairs*, 74(4), 823–845.
- Mills, C. (2024). *Nuclear weapons at a glance: United Kingdom* [Research briefing]. House of Commons Library.
- Navias, M. S. (1989). *The Sandys White Paper of 1957 and the move to the British New Look: An analysis of nuclear weapons, conventional forces and strategic planning 1955–57* (Doctoral dissertation, King's College London).
- Reynolds, D. (1985). *A special relationship: Anglo-American relations since 1945*. Weidenfeld & Nicolson.
- Rogers, P. (1997). Reviewing Britain's security. *International Affairs*, 73(4), 655–670.
- Sander, O. (2023). *Siyasî tarih 1918–1994*. İmge Kitabevi Yayınları.
- Snidal, D. (1985). The limits of hegemonic stability theory. *International Organization*, 39(4), 579–614.
- Sokullu, E. C. (2017). İngiltere'nin AB ile imtihanı: Siyasal söylemlerde Avrupa-şüphecilik evrimi ve Brexit. İçinde F. Akhan (Ed.), *Brexit sonrası Birleşik Krallık ve AB'nin geleceği* (ss. 11–34). Akademos Yayınları.
- Strong, J. (2015). Why Parliament now decides on war: Tracing the growth of the parliamentary prerogative through Syria, Libya and Iraq. *The British Journal of Politics and International Relations*, 17(4), 604–622.
- The White House. (1997). *A national security strategy for a new century*. <https://history.defense.gov/Portals/70/Documents/nss/nss1997.pdf>
- The White House. (2010). *National security strategy of the United States of America*. https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf
- The White House. (2015). *National security strategy of the United States of America*. https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/docs/2015_national_security_strategy.pdf

- The White House. (2017). *National security strategy of the United States of America*. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>
- The White House. (2022). *National security strategy of the United States of America*. <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>
- Torun, Z., & Çöpoğlu, M. O. (2021). Soğuk Savaş döneminde İngiltere dış politikası. İçinde F. Ç. Oran (Ed.), *İngiltere dış politikası* (ss. 117–144). Nobel.
- Walt, S. M. (1987). *The origins of alliances*. Cornell University Press.
- Watt, N., & Hopkins, N. (2013). Cameron forced to rule out British attack on Syria after MPs reject motion. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2013/aug/29/cameron-british-attack-syria-mps>
- Weiler, S. (1987). British Labour and the Cold War: The foreign policy of the Labour governments 1945–1951. *Journal of British Studies*, 26(1), 54–82.
- Young, H. (2005). *One of us: A biography of Margaret Thatcher*. Pan Macmillan.

Extended Summary

In the Shadow of Anglo-American Alignment: Traces of the United States in the United Kingdom's Foreign Policy

This study investigates the extent to which the United Kingdom's foreign policy between 1998 and 2023 has aligned with that of the United States. Drawing upon a comparative analysis of national strategy documents published by both countries during this period, the research examines the convergence of threat perceptions, normative orientations, regional priorities, and strategic goals. The main argument of the study is that although the UK has occasionally emphasized autonomy in its foreign policy discourse, its strategic documents reveal a persistent alignment with U.S. strategic priorities. This alignment, it is argued, reflects not mere dependency but a form of institutionalized strategic coordination.

Historically, the relationship between the UK and the U.S. has been characterized by the term “special relationship,” first articulated by Winston Churchill following the Second World War. This formulation encompassed not only normative closeness but also tangible strategic cooperation in intelligence, defense, and the protection of common interests in the international system. During the Cold War, this bond was institutionalized through NATO and deepened particularly in response to the Soviet threat. However, the asymmetric nature of the relationship was laid bare during the 1956 Suez Crisis, when the United States used economic pressure to force the UK to withdraw from military intervention. This moment marked a turning point, revealing Britain's growing reliance on U.S. leadership in global affairs.

In the post–Cold War era, the UK continued to act in alignment with U.S. strategic preferences, participating in interventions in Bosnia, Kosovo, Iraq, and Afghanistan. The Blair government's decision to support the 2003 Iraq War, despite strong domestic opposition, demonstrated the extent of this alignment. While British policymakers often employed a normative discourse—emphasizing human rights, democracy, and liberal values—these narratives largely paralleled the global strategic interests of the United States. This raises critical questions about the UK's capacity to pursue an autonomous foreign policy independent of Washington's orientation.

The documents analyzed include four U.S. National Security Strategies (1997, 2015, 2017, and 2022) and four UK strategy documents (1998, 2015 NSS–SDSR, 2021 IR21, and 2023 IR23). The 1997 U.S. strategy under the Clinton administration emphasized global leadership, the spread of democracy, economic liberalization, and the fight against international terrorism. The UK's 1998 Strategic Defence Review similarly noted the decline of direct military threats but highlighted the rise of regional instability, terrorism, and environmental risks. Both documents placed strong emphasis on multilateralism, diplomacy, and the use of normative tools for global security governance.

In 2015, the Obama administration's NSS, shaped by the concept of “smart power,” advocated the balanced use of military deterrence and diplomatic engagement. That same year, the UK's NSS–SDSR identified three primary objectives: protecting the population, promoting prosperity, and enhancing global influence. Both documents shared a strong focus on cybersecurity, terrorism, fragile states, and the threat posed by a revisionist Russia. The similarities in framing and prioritization suggest a high degree of strategic coherence between the two allies.

The 2017 U.S. NSS reflected the Trump administration's realist orientation, prioritizing national interest, sovereignty, and power competition. It identified China and Russia as strategic rivals and emphasized bilateralism over multilateral cooperation. The UK's 2021 Integrated Review (IR21), released in the aftermath of Brexit, introduced the “Global Britain” narrative as a framework for foreign policy repositioning. While the document outwardly emphasized autonomy, it substantially echoed U.S. strategic discourse: China was defined as a systemic competitor, Russia as the most acute threat, and the Indo-Pacific as a new strategic focal point. In practice, the IR21 reinforced rather than diverged from Anglo-American coordination.

In 2022, the Biden administration's NSS presented a dual approach, combining great power competition with responses to transnational challenges such as climate change, pandemics, and cybersecurity. China was labeled a long-term strategic rival, while Russia was described as an immediate and aggressive threat. The UK's 2023 Integrated Review Refresh (IR23) reflected this framing, identifying Russia as the principal threat to European security, while also addressing challenges posed by China's authoritarian tendencies, Iran's nuclear ambitions, and North Korea's military provocations. The document placed strong emphasis on supply chain resilience, energy security, and investment in strategic technologies.

The documents not only mirror each other in content but also in tone and strategic reasoning. Their alignment is visible in threat hierarchies, defense modernization, normative commitments, and regional focus. This coordination extends beyond policy texts and into concrete actions, such as the UK's participation in the AUKUS security pact and its support for limiting Chinese technological influence in critical infrastructure. Thus, strategy documents serve as more than declarations of intent; they signal policy directions that are acted upon in practice.

The “Global Britain” vision, introduced in the wake of Brexit, aimed to reposition the UK as a more autonomous and globally engaged power. However, this narrative has largely remained symbolic. The weakening of political and

security ties with the European Union has, in effect, driven the UK to strengthen its transatlantic commitments. The content of recent strategy documents suggests that "Global Britain" is less a break from past dependencies and more a recalibrated form of Anglo-American alignment.

In conclusion, the UK's strategic documents reveal a sustained and structured pattern of alignment with U.S. foreign policy. This alignment, while not amounting to complete dependency, reflects a deeply embedded transatlantic consensus grounded in shared values, institutional ties, and mutual threat perceptions. Strategic coordination remains the dominant mode of interaction, while strategic autonomy is asserted more often in discourse than in practice. The UK's role in the international system thus continues to be shaped by its integration into the liberal international order led by the United States. Rather than emerging as a fully independent global actor, the UK acts as a principal architect and executor of the transatlantic security framework, lending continuity and legitimacy to an order it no longer leads but still helps sustain.